

Júu[^] e too[~] fí ni[~] jì la'uii[~] quiá[']- Paa⁻ e catíng⁻ dsea^{`</sup> seeng<sup>`} fí CORINTO

¹ Jnea[~] Paa⁻ lín^{'n} jaang^{`</sup> dsea<sup>`} apóo[^] ì óo^{`</sup> ta<sup>~</sup> quiá<sup>'</sup>- Dsea<sup>`} Jmáang⁻. Jo nicató[']- Fidiée[~] jnea[~] e nijmee[~] e e ta[~] jo uí['] e lajo nicali[']iii[~]. Jo jnea[~], colíng[~] cóo['] ì dsea^{`</sup> rú<sup>'</sup>naa<sup>'</sup> dsea<sup>`} quiá[']- Dsea^{`</sup> Jmáang<sup>-</sup> ì sii<sup>'</sup> Sóstenes, síng<sup>'</sup>naa<sup>'</sup> e jì la<sup>2</sup> e catíng<sup>-</sup> jaléng<sup>'</sup> 'nú<sup>'</sup>, dsea<sup>`} rú[']naa['] dsea^{`</sup> quiá<sup>'</sup>- Dsea<sup>`} Jmáang⁻ ì neáang['] fí na fí Corinto. Jo Fidiée[~] nicató[']- 'nú['] e nilíng⁻na['] dseáng['] jí['] dsea^{`</sup> quiá<sup>'</sup>-bre la'eáang<sup>'</sup> cóo<sup>'</sup> Fí<sup>'</sup>naa<sup>'</sup> Dsea<sup>`} Jmáang⁻. Jogui lajob nicajméer['] cóo['] jaléng['] dsea^{`</sup> ì seeng<sup>`} fí lí['] jié['] ì jmiféng['] Fí[']naa['] Dsea[`] Jmáang⁻, cò['] íbing['] ì líng['] Fír['] lí['] laco[']gui la líng['] qui[']- jneaa[~]aa['] cajo. ³ Jo mí['] i Tiquí[']ii['] Fidiée[~] jogui Fí[']naa['] Dsea[`] Jmáang⁻ e ni[']r⁻ güea['] quiá[']-r⁻ jee[~] 'nú['] jogui e nicuó[']-r⁻ 'nú['] e niliseeng[']na['] juguí[']- júu[^] røø.

Júu[^] gui'máang['] quiá[']- Paa⁻ e cuø[']-r['] Fidiée[~]

⁴ Jo ja['] mí['] catá['] e cuø[']-ø gui'máang['] Fidiée[~] uí['] quiá[']-na['] uí['] cóo['] jalé['] e guí['] e nicajméer['] cóo['] 'nú['] la'eáang['] cóo['] Fí[']naa['] Dsea^{`</sup> Jmáang<sup>-</sup> e jí<sup>'</sup> ja<sup>'</sup> catíng<sup>-</sup>na<sup>'</sup> lajo, jo dsu<sup>'</sup> lajob nicajméer<sup>'</sup>. <sup>5</sup> Dsu<sup>'</sup>co<sup>'</sup> la'eáang<sup>'</sup> cóo<sup>'</sup> Fí<sup>'</sup>naa<sup>'</sup> Dsea<sup>`} Jmáang⁻ jmigui[']ba['] nica[']líng[']na['] quiá[']- Fidiée[~], cò['] nicangíng[']na['] e eáang['] tíng[']na['] guí[']na['] júu[^] quiá[']-r⁻ jogui e eáang['] ngáng[']na['] e júu[^] jo cajo. ⁶ Jo cóo['] jalé['] e na cuø['] lí['] e nicalí[']ti['] lají['] júu[^] e nica[']fá[']-a cuai[']ñ[']

quiá'- Dsea` Jmáang-. 7 Jo lajob nicalí-, joba' nicanám'ba' lajalé' e cuø Jmiguí quiá'- Fidié' lajee' e sijeeng'na' e jmí~ e nijnéng-tu Fí'naa' Dsea` Jmáang- fí' jmigü' la. 8 Jo Dsea` Jmáam-bing' i nicuø'- 'nú' bí' e laco' teáam-bi' teá' fí' guiú- lí~ niteáang-na' cóo'r~, jo lajoba' jíi~ jaang` ja` ii cuøøng` lí' cuø'- 'nú' dsee- mí' tí' lí' nití' í' e nijáa'tu Dsea` Jmáang- fí' jmigü' la. 9 Jo dseáng'- jmitib~ Fidié' jalé' júu^ quiá'r- e cacuør' jéeng'gui, jogui í'bi cajo i cató'- jnea~aa' e nilisee-naa' cøøng` cóo'- Jóor' Dsea` Jmáang- i líng' Fí'naa' cajo.

E~ uing~ e ja` s'ng` røø` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-

10 Jo la'eáang' cóo'~ júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- mí'~i 'nú' e ngocáng' dsii-, dsea` rú'naa', e nisíng-tu' røø, co' ja` 'né- e jmée'na' tá'- coø' 'lé' lajee' la'ó' 'nú'. Co' 'nú' lí' lí' 'né- e seeng'na' conrøøb' e í' óo'na' jogui e ee-na' guiú- lajíng'na'. 11 Jo uing~ quiá'- e fí' i 'nú' e júu^ la, dsea` rú'naa', dsuco' dsea` sínúu^ quiá'- Cloé nicajmea'r' jnea~ júu^ e jmoob' 'nú' ta~ jíng' jee~ la'ó' 'nú', dsea` líng'na' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-. 12 Co' i dsea` í' nicasi'r- jnea~ e i líng' 'nú' fó'na' e líng'na' dsea` quié-e, jogui i líng'gui 'nú' fó'na' e líng'na' dsea` quiá'- Apolos, jogui i jíeng'gui fé' e líiñ' dsea` quiá'- Tú^, jogui i líng'gui dsea` í' dsíir' e jíi' í'bre líiñ' dseáng'- jíi~ dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-. 13 Jo ja` 'né- jmée'na' lajo, co' ja` fíng' Dsea` Jmáang- seeng'; jogui o' jnea~ cajo dsea` catáng- fí' dse' crúu^ e laco' nileáang'na' fí' jee~ jalé' dsee- quiá'na', o'gui cajgáang-na' jmí~ la'eáang' cóo'~ jnea~. iCo' dseáng'- o' lajo! 14 Jo gui'máang'~ Fidié' e jíi~ jaang' 'nú' ja` mí' caseán-n jmí~, co' dseáng'- jíi~

Crispo cóo'~gui Gayobing' i nicajmé~e cóo'~ lajo.
 15 Jo uí'~ e lajob lí', joba' jii'~ jaang' 'nú' cuøøng' lí' fo'~na' e cóo'~ júu' quíá'~ Paab~ cajgáang~na' jmii'.
 16 Jaa~, dsu' cadsém' dsii~ cajo e caseám~baa jmii' i dsea` sinúu' quíá'~ Estéfanas, jo dsu' jo` tóo` dsii~ fa' ii' caseáng~guú' jmii' i jiéng'. 17 Dsaço' ja` casíng` Dsea` Jmáang~ jnea~ fí' jmigüí' la fa' e nijmee~e ta~ seáng` dsea` jmii', co' casíim`bre jnea~ dsu' quíá'~ e niguiaa~ júu' quíá'~ jiallaang` dsea` jee~ jalé' dsee~ quíá'~bre. Jo mi~ caguiá'a e júu' jo, ja` café'~a cóo'~ júu' e tíng` dsea` jmigüí' e laco' ja` nijmi'uøñ`n jial tíí' e niing~ e cajúng~ Dsea` Jmáang~ fí' dse'~ crúu'.

Jial 'gøng' Fidié' cóo'~ jalé' e tiiñ'

18 Jo jaléng' i dsea` i niteáang'~ fí' ngolíng' fí' lí' 'lí' e í' dsíir' e júu' iib' lí' e quíá'~ e cajúng~ Dsea` Jmáang~ fí' dse'~ crúu'. Jo dsu' o' lajo lí' e júu' jo quí'~ jneaa~aa', co' e júu' jo lí' júu' e 'gøng'. Co' la'eáang' e júu' joba' nicaláang~naa' jee~ jalé' dsee~ quí'~ii'.
 19 Jo lajob lí' lí' laco' fé' Fidié' fí' ni~ jì' quíá'r~ lí' fé'r' lala:
 Nijmee~e e ni'íim~ lajii'~ e í' dsíí' dsea` jmigüí' e tiiñ', jo cab' ni'naan~ lajii'~ e í' dsíir' e ngáiñ'.
 Jo lanab fé' Fidié' fí' ni~ jì' quíá'r~.

20 Jo çj nang~gui i dsea` i í' dsíí' e eáang' tiiñ' ngáiñ'? Jogui çj nang~gui i dsea` i í' dsíí' e ñir' lajalé'? Jogui cajo çj nang~gui i dsea` i tíng' júu' quíá'~ cóo'~ jalé' e sea' fí' jmigüí' la? Jo dsu' lajalé' e í' dsíí' dsea` jmigüí' e tiiñ' ngáiñ', Fidié' nicajméer' e jalé' e jo lí' júu' iib'. 21 Jo la'eáang' e eáang' tíng' ngáng' Fidié', joba' caguiar' uuing~ e ja` nilicuíng` dsea` ír' la'eáang' cóo'~ jalé' e í' dsíí' dsea` e tiiñ' ngáiñ' fí' jmigüí' la. Co' lí' lí' cali'iiñ' e nileáiñ~ dsea` jee~

jaléⁿ dsee⁻ quiáíñ⁻ la'eáang[´] e já⁻ líng[`] dsea[´] e júu[^] cuaiñ[~] quiá⁻ e cajúng⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ fí[´] dseⁿ crúu[^], nañí[´] fa[´] e júu[^] jò lí[´] lafa[´] júu[^] íib[´].

22 Jò jaléng[´] dsea[´] Israel 'náiñ[´] Fidiéé^ˇ dsu[´] la'eáang[´] cóo[´]~ jaléⁿ e quíí[~] dsea[´] do jmíí[~] jmóor[´] e dsigá[´] dsíí[´] dsea[´]. Jogui jaléng[´] dsea[´] i ja[´] líng[´] dsea[´] Israel 'náiñ[´] Fidiéé^ˇ dsu[´] la'eáang[´] cóo[´] e tiiñ[´] ngáiñ[´] fí[´] jmígüí[´] la. 23 Jò dsu[´] jnea[´] guia[´] naa[´] júu[^] quiá⁻ e[~] uing[~] e cajúng⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ fí[´] dseⁿ crúu[^]. Jò dsu[´] e júu[^] jò lí[´] júu[^] e 'ní[´] níng⁻ jaléng[´] dsea[´] Israel, jogui jaléng[´] dsea[´] i ja[´] líng[´] dsea[´] Israel í[´] dsíí[´] e júu[^] íib[´] e jò. 24 Jò lajíí[´] e cangongáng⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ fí[´] dseⁿ crúu[^] calí⁻ lajò e lí[´] laco[´] nilíñí[´] dsea[´] jial tíí[´] 'gøng[´] Fidiéé^ˇ jogui jial tíí[´] tiiñ[´] cóo[´]~ jaléⁿ e jmóor[´]. Jò jaléⁿ e jò catíng⁻ jaléng[´] dsea[´] i nicatø⁻ Fidiéé^ˇ e ni'uííñ⁻ dsea[´] quiá⁻r⁻, nañí[´] su líng[´] dsea[´] dsea[´] Israel osi ja[´] lííñí[´] lajò é. 25 Jò jaléng[´] dsea[´] jmígüí[´] í[´] dsíí[´] e júu[^] íib[´] lí[´] lajaléⁿ e nicagua[´] Fidiéé^ˇ uing[~] e nicajméer[´]. Jò dsu[´] o[´] já⁻ e lí[´] lajò, co[´] eáang[´] guib⁻ tíng[´] ngáng[´] Fidiéé^ˇ cóo[´]~ lajaléⁿ e jmóor[´] laco[´]gui jíí[´] e í[´] dsíí[´] dsea[´] jmígüí[´] e eáang[´] tiiñ[´] ngáiñ[´]. Jogui eáang[´] guib⁻ 'gøng[´] Fidiéé^ˇ cóo[´]~ e guiar[´] uing[~] e jmóor[´] laco[´]gui jíí[´] e í[´] dsíí[´] dsea[´] jmígüí[´] e eáang[´] íng[´] ta[´]. 26 Jò fíí[´] i 'nú[´], dsea[´] rú[´]naa[´] dsea[´] quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻, e 'né⁻ e tóob[´] áa[´]na[´] e mi[´] catø⁻ Fidiéé^ˇ 'nú[´] e laco[´] ni'uííng⁻na[´] dsea[´] quiá⁻r⁻ jò jíí[´] tú⁻ 'ní[´] máng[´] 'nú[´] líng[´]na[´] dsea[´] i tíng[´] ngáng[´] jíí[´] laco[´] í[´] dsíí[´] dsea[´] jmígüí[´], jogui jíí[´] tú⁻ 'ní[´] máim[´]ba[´] líng[´]na[´] dsea[´] i óo[´] ta[´] fí[´] jmígüí[´] la osi líng[´]na[´] dsea[´] sinúu[´] quiá⁻ jaléng[´] dsea[´] 'goo[´] é. 27 Jò dsu[´] Fidiéé^ˇbing[´] i caguíng[´] jaléng[´] dsea[´] i í[´] dsíí[´] dsea[´] jmígüí[´] i íí[´]. Jò cajméer[´]

lajo e lí[^] laco' nicuø'r⁻ fi'i[^] jaléng['] dsea` jmigüi<sup>^</sup> i í dsí<sup>'</sup> i tiing<sup>`</sup> ngáng['] eáang[']. Jøgui caguñ['] jaléng['] dsea` i í dsí<sup>'</sup> dsea` jmigüi[^] i ja` 'ga' lí ta<sup>~</sup> íng<sup>^</sup>. Jo cajméer<sup>`</sup> lajo e lí[^] laco' nicuø'r⁻ fi'i[^] jaléng['] dsea` jmigüi<sup>^</sup> i í dsí<sup>'</sup> e dsíng<sup>'</sup> íiñ<sup>^</sup> ta<sup>~</sup>. <sup>28</sup> Jøgui Fidiéé<sup>~</sup> nicaguñ<sup>'</sup> jaléng<sup>'</sup> dsea` i í dsí['] dsea` jmigüi<sup>^</sup> i ja` ta[~] íng[^] jí[!]~ capí['] osi i uøng⁻ osi i ja` sea` uiing[~] quiá['] jí[!]~ coo' fí jmigüi[^] la é, jo dsu' cajméer<sup>`</sup> lajo e lí<sup>^</sup> laco' ni'íiñ<sup>-</sup> jalé<sup>'</sup> e í dsí<sup>'</sup> dsea` jmigüi[^] e niing⁻ eáang[']. ²⁹ Jo co' lajòb cajméé[~] Fidiéé[~], jòba' jí[!]~ jaang<sup>`</sup> dsea` cuøng['] lí jmér⁻ ráaiñ⁻ fí quini[~] dsea` do.

³⁰ Jo dsu' 'ñiab['] Fidiéé[~] nicajméer^{`</sup> e lafa' jaam<sup>`} dsea` nica'uíng<sup>-</sup>na' cóo<sup>'</sup>~ Dsea` Jmáang⁻, jøgui nicajméer^{`</sup> cajo e laco', la'eáang<sup>'</sup> cóo<sup>'</sup>~ dsea` do, niline[~]naa' jial tíi['] tiiñ['] ngáñ[']; co' la'eáang['] cóo[']~ Dsea` Jmáam<sup>-</sup>ba' nicajméer<sup>`} e nilí[']naa' dsea` i ja` røøng<sup>`</sup> dsee<sup>-</sup> fí quinir<sup>~</sup> jøgui e nilí<sup>'</sup>naa' dseáng<sup>'</sup> jí<sup>!</sup>~ dsea` quiá[']~bre jøgui cajo e nicaláang⁻naa' jee[~] jalé['] dsee⁻ quí⁻ii'. ³¹ Jo co' lajòb líí, jòba' fé['] fí ni[~] jí[!] quiá[']~ Fidiéé[~] lí[~] fé['] lala:

Jøgui song seeng<sup>`</sup> dsea` i iing[~] jmiféng['] 'ñia', jòba' guiá⁻gui e güijmifém[']bre Fí[']naa' Fidiéé[~]. Jo lanab fé['] fí ni[~] jí[!] quiá[']~ Fidiéé[~].

2

E[~] uiing[~] e catáng⁻ Dsea` Jmáang⁻ fí dse['] crúu[^]

¹ Jo téé['] óó'na', dsea` rú<sup>'</sup>naa', e mi<sup>~</sup> cangó<sup>-</sup> o fí na fí Corinto e cangofí<sup>-</sup>i 'nú' júu<sup>^</sup> quiá<sup>'</sup>~ Fidiéé<sup>~</sup> quiá<sup>'</sup>~ e<sup>~</sup> uiing<sup>~</sup> jalé<sup>'</sup> e cangojéé<sup>'</sup> cóo<sup>'</sup>~ Dsea` Jmáang⁻, jo dsu' ja` cafón<sup>'</sup>-n 'nú' cóo<sup>'</sup>~ júu<sup>^</sup> e ñíí<sup>'</sup> o'gui cóo<sup>'</sup>~ júu<sup>^</sup> e 'goo' cajo. <sup>2</sup> Jo lajee<sup>~</sup> e cataan<sup>~</sup> n jee<sup>~</sup> 'nú' ja` cafá[']-a júu[^] e jíé[']gui, co' dseáng['] lají[!]~ júu[^] quiá[']~

Dsea`Jmáam`ba' ca'î dsii` e cafa`^a jo dseáng`- jíi` e júu` quiá'- e` uing` e catáng` Dsea`Jmáang` fí dse` crúu`. ³ Jo mi` caguié` e jee` 'nú' e quiá'- e niguiaa` e júu` jo, í dsii` e ja` 'goo` quíi` i jmi` nijmee` e lajo jogui e jléem`bii cajo uíi` e 'gó'o. <sup>4</sup> Jo mi` cafón`-n 'nú' e guiaa` e júu` jo, ja` cajmeáan`n ta` júu` jlo` e laco` já'- nilíng`na' júu` quié`-e. Co` 'nú' já'- calíng`-na' e júu` quiá'- Fidié` e guiaa` do la'eáang` cóo`~ jalé` e quíi` jmi` e cajmée` Jmiguí` quiá'- Fidié` e dsigá` dsii` dsea`. ⁵ Jo cafón`-n 'nú' lajo e lí` laco` nijá` líng`na' júu` quiá'- Dsea`Jmáang` la'eáang` cóo`~ güea` 'gøng` quiá'- Fidié` jo o` la'eáang` cóo`~ jalé` e tìng` ngáng` dsea` jmi`güi`.

La'eáang` cóo`~ Jmiguí` quiá'- Fidié` e licúing` dsea` ír`

⁶ Jo dsu` jnea` siim`baa júu` jlo` cóo`~ i dsea` rú`naa` i dseáng`- lajang` niteáang` teá` cóo`~ júu` quiá'- Dsea`Jmáang`, lifa' e júu` jlo` e sii`naa' do e quiá'- jial tí` tìng` ngáng` Fidié`. Jo dsu` e júu` jo o` jíi` júu` laco` ngáng` dsea` jmi`güi` o`gui jíi` laco` júu` e tìng` fé` jaléng` dsea` quiu` ta` fí jmi`güi` la, jo jaléng` i dsea` í ja` uøø` eer` fí jmi`güi` la. <sup>7</sup> Jo dsu` jalé` júu` e guia`naa' do lí` júu` jlo` e tìng` ngáng` jíi` 'ñia' Fidié`, jo e júu` jo ja` cajmijnéeiñ` lami` jéeng`gui. Co` caguiar` uing` lajíi` mi` nú`-gui e cajmée` latøøng` jmi`güi` e laco` nilisee`-naa` cóo`r` fí lí` niing` 'gøiñ` mi` nití` e í` jo. ⁸ Jo jaléng` dsea` i quiu` ta` fí jmi`güi` la ja` mi` cangám`bir e júu` jo, cofa` mi` cangáañ` lami` jéeng`gui, joba` ja` cateáaiñ` fí dse` crúu` i Fii`naa' Dsea`Jmáang` i jáa' fí ñífi`. ⁹ Jo lí` laco` fé` fí ni` jì` quiá'- Fidié` lí` fé` lala:

Fidiéé̃ nicaguiar' guiá̃ e nicuø'r- i dsea` i 'neáng`
 ír`
 jalé` e ja` mí canga' jiĩ~ jaang` dsea` jmigüi`
 o'gui mí canúur- cajo,
 jo jìgui jalé` e ja` mí ca'f dsíir'.

Jo lanab fé` fí` ní` jì` quiá'- Fidiéé̃. 10 Jo Fidiéé̃
 nicajméer` e nicalíne~naa' lajalé` e na la'eáang`
 cóo'~ Jmiguí quiá'r-. Jo e Jmiguí quiá'r- doba' gui'
 júu^ la'uiing~, jo jìgui jmóo` lajo cóo'~ e ja` cøøng`
 cóo'~ e í dsíí' ñia' Fidiéé̃.

11 Jo lajob lí' cajo, co' jiĩ~ jaang` dsea` cuøøng`
 liñir' jial í dsíí' jaang`gui dsea` rúinñ', co' jiĩ~ jmiguí
 quiá'- i dsea` do cuøøng` lí` jmé- lajo. Jogui lajobi,
 dseáng'- lajiĩ~ Jmiguí quiáb'- Fidiéé̃ ní' lajiĩ~ e
 í dsíí' ñia' Fidiéé̃. 12 Jo jaléng` jneaa~aa', dsea`
 lí'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, ja' ca'íing~naa'
 jiĩ~ laco' tñng` ngáng` dsea` jmigüi`, co' lajiĩ~
 Jmiguí e jáa' quiá'- Fidiéé̃ba' nica'íing~naa' e laco'
 nilíne~naa' jalé` e cuø' Fidiéé̃ jneaa~aa' uíi'~ e
 eáang` guiúinñ- cóo'~ jneaa~aa'. 13 Joba' mí` guia'
 jnea~ jalé` e júu^ na, jmóo`o lajo la'eáang` cóo'~ jalé`
 e nica'e' Jmiguí quiá'- Fidiéé̃ jo o' cóo'~ júu^ e
 nicalitñn` jiĩ~ laco' tñng` ngáng` dsea` jmigüi`. Co'
 la'eáang` cóo'~ Jmiguí quiá'- Fidiéé̃ba' guia'naa'
 e júu^ na jee~ jaléng` dsea` i seeng` la'eáang` cóo'~
 Jmiguí quiá'- Fidiéé̃. 14 Jo i dsea` i ja` seeng`
 la'eáang` cóo'~ Jmiguí quiá'- Fidiéé̃ ja' lí'r` ní'íñ`
 jalé` e cuø' Jmiguí quiá'- Fidiéé̃, co' i dsea` í` í`
 dsíir' e iib' lí' jalé` e júu^ jo. Jogui ja' cuøøng` fa' e
 ningáiñ` e júu^ jo cajo, co' jiĩ~ la'eáang` cóo'~ Jmiguí
 quiá'- Fidiéé̃ba' quíi'~ dsea` jmíi~ e nigui'r- jalé`
 e jo. 15 Jogui i dsea` i seeng` la'eáang` cóo'~ Jmiguí
 quiá'- Fidiéé̃ quíi'~bre jmíi~ e nigui'r- lajalé`. Jo

uí' e laj_o l_iiñ', j_ob_a' j_ii' jaang` dsea` jm_igüi` i ja` seeng` la'eáang' cóo' Jm_iguí' quiá'- Fidiéé' quí'r' jm_iñ e ni'níng-neiñ'. ¹⁶ Co' lalab fé' fí' ni' jì' quiá'- Fidiéé':

J_o j_ii' jaang` dsea` jm_igüi` cuóøng` liñir' jialco' í dsí' Fidiéé';

j_o j_ii' jaang` caj<sub>o</sub> cuóøng` lí' sí' dsea` do e` jalé' e` 'né' nijmér'.

J_o lanab j_ii' lí' júu` quiá'- Fidiéé'. J<sub>o</sub> dsu' jaléng' jnea~aa', dsea` see~naa' la'eáang' cóo' Jm_iguí' quiá'- Fidiéé', røøb` í dsí'naa' laco'gui' í dsí' Fí'naa' Dsea` Jmáang'.

3

Jmaquím' ta` ngñng'naa' quiá'- Fidiéé'

¹ Dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang', dseáng'- ja` mí' calí' jnea` fa' e n<sub>i</sub>cafón'-n 'nú' laco'gui' fón'-n dsea` i dseáng'- lajang' seeng` la'eáang' cóo' Jm<sub>i</sub>guí' quiá'- Fidiéé'. Co' lí' lí' n<sub>i</sub>cafón'-n 'nú' lafa' dsea` i mí' 'noo'bi eáang' lí' dsí' jalé' e sea' fí' jm_igüi' la, j_ogui' caj_o lafa' dsea` i tá'bi' já' calíng' júu` quiá'- Dsea` Jmáang'. <sup>2</sup> J<sub>o</sub> uí' e líng'na' laj<sub>o</sub>, j<sub>o</sub>b<sub>a</sub>' ca'ée-e 'nú' ie~ j<sub>o</sub> júu` quiá'- Dsea` Jmáang' cóo' júu` e ja` huím'. Co' 'nú' líng'na' lí' laco'gui' la líng' jaang' y<sub>HH</sub> i cu' tú' i ja` mí' cuóøng` dø' jmiñi'. J<sub>o</sub> dseáng'- mí' 'noo'bi líng' 'nú' laj<sub>o</sub> cartí' jm<sub>i</sub>ñ na. <sup>3</sup> Co' 'nú' dseáng'- mí' 'noo'bi seeng'na' e lí' óó'na' jalé' e sea' fí' jm<sub>i</sub>güi' la. Co' mí' jmoo'na' ta` dsihuñg' quiá'- rúng'na' j_ogui' mí' jmoo'na' ta` jñng', j<sub>o</sub>b<sub>a</sub>' cuø' lí' jóng e dseáng'- mí' 'noo'bi jmití'na' laj<sub>i</sub>i' e lí' óó'na' yaang'na' lí' laco'gui' la jmoo`doñí' i' dsea` jm_igüi'.

4 Co' mi~ fó'na' lala: “Jnea~ lín'n dsea` quiá'- Paa~”, jogui i jiéng'gui jing'-: “Jnea~ lín'n dsea` quiá'- Apolos”, joba' cuø' li~ jóng e dseáng'- lajúi~ e lí óo'na' yaam~ba' jmití'na'.

5 Joba' fíi~i 'nú' e jnea~ cóo'~gui i Apolos do lí'naa' dsea` i jmoo` lajúi~ ta~ e nicangíng'naa' quiá'- Dsea` Jmáang~, jo la'eáang` cóo'~ jnea'^ba' e já'- nicalíng` 'nú' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang~. Co' lajaang` lajaang` jnea'^ jmoo~naa' júi~ laco' ta~ e nicacuø' Fidiée~ jnea'^. 6 Co' jnea~ lafa' cajngá'a cóo` mijú`, jogui i Apolos do lafa' caguieñ' jmi~ e mijú` do, jo dsu' Fidiée~bing' i cajmée` e lafa' e cacuáng~ e mijú` do. 7 Joba' cuøøng` lí fe'ee' e ja` e niing~ i dsea` i cajní' do o'gui i dsea` i caguieng' jmi~ do, jo dsu' júi~ Fidiée~bing' i niing~gui, co' í'bing' i cajmée` e cacuáng~ e mijú` do. 8 Jo i dsea` i jní' e mijú` do jogui i dsea` i guiang' jmi~ do, røøb` ta~ quiá'r~. Jo dsu' 'ñiab' Fidiée~ dsea` nicuø'r~ lajaang` lajaaiñ' do jié' júi~ ta~ e nicajméeiñ'. 9 Dsuo' jnea~ cóo'~ i Apolos do røøb` jmoo~naa' ta~ lajúi~ ta~ e nicacuø' Fidiée~ jnea'^. Jogui jaléng' 'nú' líng'na' lafa' guóo'~ uø~ e jmáng' Fidiée~ ta~. Jogui lím'ba' cajo lafa' 'nær~. 10 Jo uíi~ e eáang` guiúng~ Fidiée~ cóo'~ jnea~, joba' cacuø'r~ jnea~ ta~ e lín'n lafa' jaang` tijú' i caguia' uuing~ tii~ fi~, jogui dsea` jiém' i nicanaang` se' ie' e fí' ni~ jo. Jo lifa' lajaang` lajaam` dsea` 'né~ ñiing~ dsír' jial laco' jmo'r' e 'núú' do. 11 Dsuo' ja' quí'~ jmi~ fa' e nijmé~ dsea` cóo'gui tii~ fi~ e jié', co' 'ñiab' Fidiée~ dsea` nicaguiar' uuing~ e tii~ fi~ do, jo íb` Dsea` Jmáang~. 12 Jo e fí' ni~ tii~ fi~ e nisea` do cuøøm` lí jme'^ dsea` 'núú' e lí' cóo'~ layaang~ cunée~ osi cóo'~ cutee`

osi cóo^l~ cuu[~] e 'mo[^] eáang' é osi cóo^l~ 'ma` osi cóo<sup>l</sup>~ layaang<sup>~</sup> nuu` osi cóo^l~ qui' cuiñí[^]'bì é. ¹³ Jo ie[~] jmí[~] mí[~] nigüéeng⁻tu Fíí'naa' Dsea` Jmáang<sup>-</sup> fí' jmigüí<sup>^</sup> la e quiá<sup>-</sup> niquidsir' í<sup>^</sup> quiá<sup>-</sup> lajaang<sup>^</sup> lajaang<sup>^</sup> dsea` jmigüí[^], ie[~] jmí[~] job mí[~] nililí[~] røø` jial líí' jalé[^] e ta[~] e nicajmée[^] dsea[^]. Dsaco^l 'ñia[^] ie[~] jmí[~] jo la'eáang' cóo^l~ jí[^] nililí[~] jialco^l líí' jalé[^] e ta[~] jo e nicajmée[^] dsea[^]. ¹⁴ Jo í dsea` í nicajme<sup>^</sup> 'núú<sup>^</sup> e ja` dseáang[^] e nicó[^] cóo^l~ e jí[^] do, joba[^] í dsea[^] í ní'ím[^]'bre lajíí[^] e catííí[^] do. ¹⁵ Jo dsu[^] song nicó[^] jalé[^] e nicajme[^]'r do, joba[^] lajalé[^] ní'íng⁻ quiá⁻r jóng, lifa[^] nileáam[^]'bre e ja` nicáiñ[^] laco^l mí[~] laang[^] dsea[^] coo^l lí[~] íú[~] jí[^].

¹⁶ Jogui 'né⁻ ñí[^]'ba' cajo e 'nú[^] líng[^]'na' lafa' guá⁻ quiá⁻ Fidié[~], jogui fí' job lí[~] seeng[^] Jmiguí[^] quiá⁻ Fidié[~] cóo^l~ 'nú[^]. ¹⁷ Jogui song í líng[~] 'nú[^] níjgiéeng[^]'na' e guá⁻ quiá⁻ Fidié[~] do, joba[^] 'ñiab[^] Fidié[~] ní'ííñ⁻ 'nú[^] cajo. Dsaco^l güeam[^] e guá⁻ do quiá⁻r, jogui 'nú[^] líng[^]'na' lafa' e guá⁻ do cajo.

¹⁸ Joba[^] fíí⁻ í 'nú[^], ja` jmigóøng[^] yaang[~]'na' lala: e song jaang[^] 'nú[^] í óo[^]'na' e tíng[^] ngáng[^]'na' jíí[^] laco^l tíng[^] ngáng[^] dsea[^] fí' jmigüí[^] la, joba[^] 'nú[^] 'né⁻ jmeáang[^] yaang[~]'na' lafa' dsea[^] í ja` tíng[^] ngáng[^] e lajo, jo lajoba[^] dseáang[^] lajang[^] ní'uíng[^]'na' dsea[^] í tíng[^] ngáng[^]. ¹⁹ Dsaco^l lajalé[^] e í dsíí[^] dsea[^] jmigüí[^] e eáang[^] tíííñ[^] ngáiñ[^], jmang[^] júu[^] ííb[^] líí' jalé[^] e jo fí' quini[^] Fidié[~]. Co^l lalab fé[^] fí' ní[~] jí[^] quiá⁻ Fidié[~]: "Fidié[~] níjmeáiñ[^] ta[~] jalé[^] e í dsíí[^] dsea[^] e tíííñ[^] ngáiñ[^] e laco^l níjmigóøng[^] yaaiñ[^]." ²⁰ Jogui lalab fé[^]gui fí' ní[~] jí[^] quiá⁻ Fidié[~] cajo: "Ñíb[^] Fidié[~] e jmang[^] júu[^] ííb[^] líí' jalé[^] e í dsíí[^] dsea[^] e eáang[^] tíííñ[^] ngáiñ[^] fí' jmigüí[^] la." ²¹ Jo uíí[^] e lajob líí', joba[^] jíí[^]

jaang` 'nú' 'né` e nijmiráang` yaang`na' dsu' uíi` e sitáang`na' cóo`~ doñi' iì` dsea` jmigüi`. Dsuco' lajaléb` e sea` e quíib` 'nú' lajalé` e jo; ²² dsuco' jnea` jogui Apolos jogui Tú` jogui lajalé` e sea` fí' jmigüi` jogui e seeng`na' osi e nijúung`na' é, jogui lajee` lana osi li` dsé`gui é dseáng`- e quíib` 'nú' lajalé` e jo. <sup>23</sup> Jogui lajaléng` 'nú' dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` nilíng`na', jogui Dsea` Jmáang` cøøng` seeiñ` cóo`~ Fidié`.

4

Ta` e jmóo` dsea` apóo` i` s#ng` Dsea` Jmáang` cuaiñ` quiá`r`

¹ Joba' fíi` i` 'nú', dsea` rú`naa', e 'nú' 'né` ni`í` óo`na' e jnea` lí`naa' dsea` i` jmóo` lajii`~ ta` e nicacuø' Dsea` Jmáang` jnea`^, jogui cajo e lí`naa' dsea` i` sinú`^ júu` e ni`é`naa' jalé`^ júu` quiá`- Fidié` e ja` mí` cajmijnéeiñ` lamí` jéeng`gui. ² Jogui jaléng` dsea` i` nisínú`^ júu` e óor` cóo` ta`~, joba' dseáng`- 'né` jmiti`bre laco' si`í` e ta` jo. ³ Jogui jnea`~, ja` dsi`gó` dsii` fíng song niquidsi`na' í` quié`- e osi e niquidsi` í` quié`- e é fí` quini` dseata` dsea` jmigüi` i` jmóo` lajo. Co' jì`gui 'ñiá`a ja` í` dsii` fa' e nijmee` e lajo quié`- e cóo`~ lajalé` e jmóo`o. ⁴ Jo nañi` fa' í` dsii` e ja` mí` cajmé`- e jalé` e ja` dseeng`, dsu' o' uíi`~ e jo fa' dseáng`- e nita` dsii`- e lín`n jaang` dsea` i` ja` røøng` dsee` fí` quini` Fidié`. Dsuco' jii`~ Fíi`naa' Fidié`bing` i` quidsi` í` qui`naa' dseáng`- laco' catíng`. <sup>5</sup> Jo uíi`~ e lajob líi`, joba' 'nú' ja` cuøøng` fa' e quidsi`na' í` quiá`- dsea` rúng`na' lajee` ná`-gui e nigüéeng`-tu Fíi`naa' Fidié` fí' jmigüi` la. Dsuco' ie` jo í`bing` i` nijmijnéeng` jalé` e cøøng`~ lajee` lana,

jogui nijmilir~ cajo jial dseáng' í dsi'naa' cóo' jalé' e jmoo'naa'. Jo ie~ joguiba' nifé' Fidiée' guiá' quiá' jaléng' dsea' i catíng' lajo lí' jialco' jí' lí' e nicajméer' lami~ jéeng'gui.

⁶ Dsea' rú'naa' dsea' quiá' Dsea' Jmáang~, fí'í' 'nú' lajalé' e júu' na e lí' laco' ni'uíng' guiá' quí'na' jogui e laco' nijmée'na' laco'gui la jmoo' jnea~ jogui laco'gui la jmoo' Apolos. Jo fí'í' 'nú' lajo e lí' laco' ni'ee'na' jí' laco' fé' júu' quiá' Fidiée', jo lajoba' jí' jaang' 'nú' cuøøng' nijmijløng' yaang'na' dsu' uí' e sitáang'na' cóo' jaang' dsea' rúng'na', co' e jo 'léeb' quiá' i caguaiaang'gui do mi~ jmoo'na' lajo. ⁷ Jo jí' jaang' 'nú' cuøøng' lí' fo'na' e niing'gui' laco' dsea' rúng'na' caguaiaang'gui. Jogui lajalé' e sea' quí'na', 'ñiab' Fidiée' dsea' nicacuør' 'nú' jalé' e jo. Jo co' lajoba' lí', joba' ja' 'né' nijmijløng' yaang'na' e lafa' cóo' bí' quí'na' yaang'na' nicalí'na' lajalé' e jo.

⁸ Jo 'nú' jmicaang'na' e í' óo'na' e la'ieb' nisea' quí'na' e ngíng'na' quiá' Fidiée', jogui í' áa'na' e niseab' quí'na' lajalé' e iing'na', jogui cajo í' áa'na' e nilíng'na' dsea' 'goo' i quiu' ta~ e jí' jo' 'neáng'na' jnea'^ fa' e nijmicóo'guí' 'nú'. Jo e~gui guiá' fa' dseáng' já' e nilíng'na' dsea' 'goo' i quiu' ta~, jo lajoba' jnea'^ cuøøng' lí' dsitáang'na' cóo' 'nú' jee~ e ta~ jo. ⁹ Jo jnea' í' dsii' e Fidiée' nicajméer' cóo' jnea'^, dsea' i sítang' Dsea' Jmáang' cuaiñ' quiá'r~, e lí'naa' dsea' i uøng'gui i lafa' nihuí' ta~ i 'né' nijúung'. Co' jnea'^ nica'uíng'naa' dsea' i tí' dsii' ngim' jaléng' dsea' jmigüí' jogui jaléng' ángeles mi~ jøøiñ' jnea'^. ¹⁰ Jo uí' e

lí'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, joba' í dsí' dsea` jmígüü` e dsea` íib' lí'naa'; jò dsu' 'nú' í áána' e uii~ e líng'na' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, joba' tíng'na'. Jogui jnea'^ lí'naa' dsea` í ja` quíi~ jmíi~, jò dsu' 'nú' í áána' e eáam' quíi~na' jmíi~. Jogui eáam' góøng` jóøng- dsea` jnea'^, jò dsu' eáam' jmi'gó` dsea` 'nú'. <sup>11</sup> Jogui jnea'^ latí'lana ngi'bíi' e léé'naa' iihuíi' e íng'naa' oo- jogui e jmijmíing-naa' jogui e ja` sea` sí'naa' e 'né-naa', jogui gab` jmáng^n dsea` jnea'^, jogui cajo ja` sea` 'núú' lí' ni'lié^naa'. <sup>12</sup> Jogui dseáng'- eáam' jmoo-naa' ta~ cóo~ layaang~ guóo`naa'. Jogui mí` fé^n dsea` júu^ 'lí'^ uii~ qui-naa', joba' mii~naa' Fidiéé` e ni'ír- güea'^ quiá'r- quiá'- í dsea` í, jogui jmoo-baa' té'naa' cóo~ jaléng^n dsea` í jmáng^n ga` jnea'^, ¹³ jogui cóo~ juguiú- ngíi-naa' quiá'- í dsea` í jmíneang'^ jnea'^. Jogui latí' jmíi~ na jmáng^n dsea` jmígüü' jnea'^ e lí'naa' lafa' qui' quiá'-bre, jogui dseáng'- e lafa' ja` ta~ íng^naa' jíi~ cóob` quiá'r-.

¹⁴ Jò ja` jmo'o e júu^ la quíi'na' e lí'^ laco' nicuóøø` 'nú' fi'i', có' jmo'o e júu^ la quíi'na' e lí'^ laco' niliúun~n 'nú', có' lafa' jòo`baa líng'na' í 'neáan`n eáang'. ¹⁵ Jò nañí' fa' seeng` lí'^ lí' guí' mil tífa' quíi'na' í e' 'nú' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-, dsu' ja` fíng' í lafa' tiquíi'na' seeng` í caguia' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-, dsuco' jíi~ jneab~ líin`n lafa' tiquíi'na', dsea` líng'na' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-. Có' jneab~ dsea` caguia'a júu^ jee~ jaléng^n 'nú' e quiá'- jial nileáng'na' jee~ jalé^n dsee- quíi'na'. ¹⁶ Jò có' lajob líí', joba' mii~i 'nú' jmí'ee` e jmée`ba' laco' jíi~ e jmóo` jnea~.

¹⁷ Jò uing~ e lajoba' e sán`n í Timoteo fí' na í

líng' lafa' jóo'ò ì 'neáan'n eáang', jogui ì contøøng' sing' teá' cóo'~ júu^ quiá'- Dsea' Jmáang-. Jo í'bing' ì nijmicóo'~ 'nú' e nijmiguiéiñ' óó'na' jial ee- jnea~ dsu' uí'~ e lín'n dsea` quiá'- Dsea' Jmáang- lí' laco'gui jíí'~ e ée- jnea~ jaléng' dsea` quiá'- Dsea' Jmáang- ì neáang' lacoò' fíi' lí' ngíin'n.

18 Jo ì líng'~ 'nú' nicaajmjìløng'^ yaang~na' dsu' uí'~ e í' óó'na' e jo`nini' i fa' e ni'ée^guíi 'nú' fí' na. 19 Jogui song Fíi'naa' Fidiée~ nicuø'r- jnea~ fí' lajo, joba' ngóo'baa fí' na e ni'ee~ e 'nú' lajmináb- jiu jóng, jo lajoba' nimoo~o quiá'- jaléng' ì dsea' ì jmjìløng'^ yaang~ do jie~ jíí'~ quí'r~ jmí~ e nijmér- cóo'~ jalé' e fé'r' do osi lico' eáang' jlo'^ mo'oor- jíí'~ quiá'- e fé'bre é. 20 Dsuo' o' cóo'~ la'eáang' e fé' dsea' e cuø' lí' e Fidiée' quíe' nifí' quiá'r-, co' la'eáang' cóo'~ bí' 'gøng' quiá'- Fidiée'ba' e lí' lajo. 21 Joba' fíi'-i 'nú': ¿Jnaag~ e iing~na' e nijmee~ e quíi'-na' mí' niguié- e fí' na? ¿Su e nijjín^n 'nú' cóo'~ jalé' e ga' e jmoo'na', osi e nifón'^n 'nú' cóo'~ juguíá- uí'~ e 'neáan'n 'nú' é?

5

Jial tídsi' í' quiá'- dsea' ì 'lée' cóo'~ dseamí

1 Jo fíi'-i 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea' Jmáang-, e nicaliseá' júu^ jee~ 'nú' e seeng' jaang' 'nú' e jéeiñ` lafa' dseamí quiá'r- ì dseamí ì catí' gáang- quiá'- tiquiá'r^. Jo dseáang'- eám' 'lí' e jo, co' jì'gui jaléng' dsea' ì ja' cuíng' Dsea' Jmáang- ja' jmóor' lajo. 2 Jo dsu' 'nú' mí' 'noo'bi jmjìløng'^ yaang~na', jo dsu' lí'^ lí' 'né- e nijmeáang'~ yaang~na' fí'í'b^ uí'~ e jo. Co' ì dseañu' ì jmóo' e 'lí' lajo 'né- e ni'òøm^ba're jee~ 'nú', dsea` líng'na'

dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-. ³ Jo dsu' e já'- e ja` seeng` jnea~ jee~ 'nú' fí' na lajee~ lana, jo dsu' lafa' seem~baa cóo~ 'nú' fí' na, joba' la'eáang' cóo~ Fí'naa' Dsea` Jmáang- nica'í'-baa í' laco' catíng- quiá'- i dsea' i jmóo` e 'lí' lajo. ⁴ Joba' mi~ seáang~ rúng'na' lajaléng'na', dsea` líng'na' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, lí' e lafa' seem~baa jee~ 'nú' jogui cajo niliseem` cóong` cóo~ 'nú' e güea'^ 'gøng' quiá'- Fí'naa' Jesús. <sup>5</sup> Joba' i dseañu' i ca'ée` dsee- do 'né- nijáang'~na'r fí' jaguó` fii~ i 'ling'^ i sii` Satanás e laco' ni'íng- ngúú` táaiñ. Joba' mi~ nigüéeng-tu Fí'naa' Dsea` Jmáang- fí' jmigüú` la, jangám- nileáng` jmiguú` quiá'r-.

⁶ Joba' fíi- guí' 'nú', dsea` rú'naa', ja` 'né- fa' e nijmijløng'^ yaang~na' cuaiñ~ quiá'- e jo. Dsuo' niñí'ba' lajii~ júu` róo` e fé' lala: "Jo cóo~ capí'^ quieb'^ nijmé- e niróo- laji` ca~ iñí'^." <sup>7</sup> Jo co' lajob lí', joba' fíi- i 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, e 'né- cab' sée^na' jalé' e 'lí'^ e 'lée' quií-na' e lí' lafa' quie'^ e nisíngíng', jo lajoba' nilíng-na' lafa' e iñí'^ e lí' cóo~ ca~ e ja` quieéng` quie'^ e gø' dsea` Israel mi~ tí' jmíi- Pascua. Jo dseáng'- lafa' e iñí'^ dob líng' 'nú'. Jo Dsea` Jmáang- i líng' i Jo'se" Jiuung~ quiá'- Fidiée~, í'bing' i cacó- jalé' dsee- quií-ii' mi~ cajáng' 'ñia'r e cajúíñ- fí' dse' crúu^, ⁸ joba' 'né- e nijmó^naa' jmíi- Pascua e ngocáng` dsí'naa' jogui e guiá- dsí'naa', dsuo' e job e lí' lafa' e iñí'^ e ja` quieéng` quie'^, co' 'né- e nijmó^naa' e jmíi- jo e ja` í' dsí'naa' jalé' e 'lí'^ o'gui e saang` dsí'naa', co' jalé' e 'lí'^ lajo lí' lafa' e iñí'^ e quieéng` quie'^ e nisíngíng' do.

⁹ Jo e fí' ni~ jì` quie- e e nicajmé'^ e quií-na' lamí~

jéeng'gui do fñ̄-i 'nú' e ja` quíng'na' jee~ jaléng' ì dsea` ì jmóo` ta` 'léé' cóo'~ jalé' e lí' dsí' nguú' táaiñ̄. ¹⁰ Jo dsu' e júu^ jo ofa' cafñ̄-i 'nú' e ni'naang- yaang~na' congua' cóo'~ jaléng' ì dsea` ì jmóo` jalé' e 'lí'^ lajo, osi cóo'~ jaléng' ì eáang' iing~ e silí' jalé' e sea` fí' jmigüí, osi cóo'~ jaléng' ì jmóo` ñ̄, osi cóo'~ jaléng' ì jmiféng' jaléng' diée~ ì o' já'-. Co' song iing~na' e ni'naang- yaang~na' congua' e quíng'~na' jee~ jaléng' ì dsea` lana, joba' 'né- e ni'naam- yaang~na' fí' jmigüí la. <sup>11</sup> Jo e laba' si'í' e cafñ̄-i 'nú' e dseáng'- ja` quíng'na' jee~ ì dsea` ì jing'- e líiñ̄ dsea` quía'^ Dsea` Jmáang- jo dsu' jmóo`bre jalé' e 'lí'^ e lí' dsí' nguú' táaiñ̄, osi e eáang' iin~ e silí'r' jalé' e sea` fí' jmigüí, osi e jmiféñ' jaléng' diée~ ì o' já'-, osi e ngir' ta` quie' jalé' adsee, osi e jmóor` ta` í' méeé, osi e jmóor` ñ̄ é. Jo cóo'~ jaléng' ì dsea` lana jì'gui co' quía'- cø'na' í'na' ja' seáang'~ rúng'na' cóo'r'. ¹²⁻¹³ Jo dsu' jnea~ ja` catín-n e ni'ñ̄-i í' quía'- jaléng' dsea` ì ja` líng' dsea` quía'- Dsea` Jmáang-, co' Fidiée`bing' ì niquidsí' í' quía'- lajaléng' ì dsea` í'. Jo dsu' 'nú', dsea` líng'na' dsea` quía'- Dsea` Jmáang-, 'né- ni'ñ̄^ba' í' jee~ la'ó' rúng'na'. Joba' fñ̄-i 'nú' e 'né- ni'øm^ba' jee~ 'nú' ì dsea` ì ca'ée' dsee- do.

6

Dsea` quía'- Dsea` Jmáam`bing' ì 'né- ni'ñ̄- í' jee~ la'ó' rúñ̄'

¹ Joba' fñ̄-guñ̄ 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quía'- Dsea` Jmáang-, e mi~ jaang` 'nú' sea` dsee- quí'na' cóo'~ jaang'gui dsea` rúng'na' dsea` quía'- Dsea` Jmáang-, joba' ja` cuøng' fa' e mñ̄'na' dsea` ì ja`

cuíng` Fidiée` e ni'ír- í` quíi-na', dsuco' guiá-gui e dsea` quiá- Dsea` Jmáam-bing' i ni'ír- í` quíi-na'.
 2 Jogui 'néb- ñí` 'nú' cajo e jaléng` dsea` quiá- Dsea` Jmáam-bing' i ni'ír- í` quiá- jaléng` dsea` jmigüi mi` nití- e í` jo; jo co' lajob nijmée`na', joba' 'né- ñí`ba' jial ni'íi`na' í` cóo` jalé` e ja` 'ga' lí- niing- e dsijée` jee` 'nú'. 3 Jogui 'né- ñí`ba' cajo e j`gui jaléng` ángeles quiá- Fidiée` 'né- ni'í`naa' í` quiá'r- mi` nití- e í` jo. Jo co' lajob nilí, joba' lajang` júu`gui 'né- ni'í`naa' í` mi` ee`go dsijée` lajee` see`naa' fí` jmigüi la. 4 Joba' song i líng` lajee` la'ó` 'nú', dsea` líng`na' dsea` quiá- Dsea` Jmáang-, jmoo`na' ta` jíng`, joba' fí-i 'nú' e ja` dseeng` e nigüilíng`na' fí` quini` dseata` i ja` cuíng` Fidiée` e laco' ni'ír- í` quíi-na', co' jaléng` i dsea` í` ja` catíng- e quíiñ` jee` la'ó` 'nú'. 5 Jo uíng` e fí-i 'nú' lana e lí` laco' nicá`na' fí`i, co' lí` dsii- e dseáng` seem` jaang` dsea` i lajang` quií` jmí` ni'ír- í` jee` la'ó` 'nú', dsea` líng`na' dsea` quiá- Dsea` Jmáang-. 6 Jo dsu` o' jíi` lico' jmoo`na' ta` jíng` lajee` la'ó` 'nú', dsea` líng`na' dsea` quiá- Dsea` Jmáang-, co' j`gui güilíng`na' fí` quini` dseata` i ja` cuíng` Fidiée` e laco' ni'ír- í` quíi-na' cuaiñ` quiá- e ta` jíng` do.

7 Jo cóo` jíi` e ta` jíng` e jmoo`na' do, cóo` jíi` e jobi eáam` ni'lee` quíi-na', dsuco' guiá-gui e nijmée`na' té`ba' cóo` jalé` e ga` e dsingíng`na', jogui guiá-gui cajo e nijmée`ba' té`na' mi` jmoo` dsea` rúng`na' íi` quíi-na'. 8 Jo dsu` 'nú' lí` riqui' jmoo`na', co' lajee` la'ó` yaang`na', dsea` líng`na' dsea` quiá- Dsea` Jmáang-, jmoo`na' ga` quiá- rúng`na' jogui j`gui jmoo`na' íi` quiá- rúng`na'

cajo.

⁹ Jo 'nú' 'né' ñí^ba' e jaléng' dsea` i 'léé' ja` quí'- jmí~ fa' e nicá` Fidiéé` nifí` quiá'r-. Jo uí~ e lajob lí', joba' fí~ i 'nú' e ja` güijmigóøng` dsea` 'nú', co' jaléng' dsea` i jmóo` jalé' e 'lí'^ lala ja` quí'- jmí~ fa' e nicá` Fidiéé` nifí` quiá'r-; fa' jaléng' dsea` i jmóo` jalé' e 'lí'^ e lí` dsíí` ngúú` táaiñ, jogui jaléng' i jmiféng' jaléng' diéé` i o' já'-, jogui jaléng' i güiing` cóo'~ dsea` jiéng' mí~ ningí e cacúng' guór, jogui jaléng' dseañu` i tí` dsíí` jmang' yaang` lafa' dseamí, jogui jaléng' dseañu` i tí` dsíí` güiing` cóo'~ jaléng' dseañu`, <sup>10</sup> jogui jaléng' i jmóo` íí, jogui jaléng' i eáang' iing` silíí~ jalé' e sea` fí` jmigüí, jogui jaléng' i jmóo` ta` í'` méé, jogui jaléng' i jmóo` ta` quíé` júu^ e o' já'-, jogui jaléng' i jmíí' e sea` quiá'- dsea` rúíñ' la'eáang' e jmigóøng` neiñ'. Jo jaléng' i dsea` la'í` ja` quí'- jmí~ fa' e Fidiéé` nicá` nifí` quiá'r-.

¹¹ Jo jalé' e 'lí'^ lanab lami~ jmóo` i líing` 'nú' lami~ jéeng'gui, jo dsu' lana nica'ím- Fidiéé` jalé' dsee- quíí'-na' jogui nicajméer` e dseáng'- jíí'~ dsea` quiá'-bre nilíing'na'. Jogui la'eáang' cóo'~ Fíinaa' Dsea` Jmáang- jogui cóo'~ Jmiguí` quiá'- Fidiéé` 'nú' nilíing'na' lana dsea` i ja` dsee- røøng` fí` quini` Fidiéé`.

'Né` jmí'gób` dsea` Fidiéé` cóo'~ ngúú` táaiñ'

¹² Jo fí~ guí' 'nú' e júu^ la e seem` dsea` i fé' lala: "Cuøøm` lí` jmé- e lí'^ doñí` ee` e iin~n." Jo e jáb'- e jo, lífa' ja` lají` íing^ ta` quiá'r-. Jo e jáb'- e cuøøm` lí` jmé^naa' lí'^ doñí` ee` ii~naa' jmé^naa', lífa' ja` 'né- cuøø'~ fí` yee~naa' e niquíú'- ta` jneaa~aa' jalé' e lí` dsíí` ngúú` táang'naa' do. <sup>13</sup> Jogui fé'bi dsea` e

júu^ la cajo: “Jo jalé' e quiee~naa' dsitoo~ fí dsí' tú'naa', jogui e tú'naa' do íng^ ta~ quía'- e guing' jalé' e quiee~naa' do.” Jo e jáb'- e júu^ jo, lifa' Fidiée~ tóob` jmí~ mi~ ni'íiñ- laji tú- e jo. Jogui ja cajmée` Fidiée~ ngúu' táang` dsea' e lico' íng^ ta~ e nijmé- dsea` jalé' e ja` dseeng`, dsuco' jalé' ngúu' táang` dsea' íng^ ta~ e nijmé- dsea` lajii'~ e iing~ Fí'naa' Dsea` Jmáang-, jogui la'eáang' cóo'~ Fí'naa' Dsea` Jmáam-bing' cuóøng` jmé^naa' lajo. <sup>14</sup> Jogui lí^ laco' cajmijí' Fidiée~ i Fí'naa' Dsea` Jmáang- do la'eáang' cóo'~ güea'^ 'gøng' quía'r- mi~ cangí e cajúíñ-, joba' lajob cajo nijmér- cóo'~ jneaa~aa' mi~ nití- í' lajo.

¹⁵ Jogui 'né- ñíb^ 'nú' cajo e jaléng' 'nú', dsea` líng'na' dsea` quía'- Dsea` Jmáang-, líng'na' lafa' jaam` dsea` cóo'~ dsea` do. Jo co' lajob líí, joba' dseáng'- ja` dseeng` e jaang` dsea` nigüíñ` cóo'~ jaang` dseamí i jmóo' ta~ 'núng' 'ñaí'. ¹⁶ Jogui 'né- ñíb^ 'nú' cajo e mi~ jaang` dseañu' güíiñ` cóo'~ jaang` dseamí i jmóo' ta~ 'núng' 'ñaí', joba' lafa' jaam` dsea` uíiñ- lajee` laji` gáíñ'- do. Dsuco' lalab fé' fí ni` jì quía'- Fidiée~: “Jo mi~ güíng` dseañu' cóo'~ dseamí, uíiñ- lafa' jaam`bre.” ¹⁷ Jo dsu' mi~ uíng^ dsea` dsea` quía'- Dsea` Jmáang-, joba' jaam` dsea` uíiñ- cóo'~ dsea` do la'eáang' cóo'~ Jmiguí quía'- Fidiée~.

¹⁸ Joba' fí-i 'nú', dsea` rú'naa', cúing'~na' jalé' e 'lí^ lajo e lí dsí' ngúu' táang` dsea`. Dsuco' lí^ doñí ee` dsee- e jíé' e ée` dsea' ja` 'léé' e jo quía'- ngúu' táaiñ, jo dsu' i dsea' i jmóo' e 'lí^ lajo, joba' 'léé'bre cóo'~ ngúu' táaiñ. ¹⁹ Jogui 'né- ñíb^ 'nú' cajo e ngúu' táang`na' líí lafa' guá'- quía'- Jmiguí

quíá' Fidiéé e nicacuø'r' 'nú', jogui e Jmiguí' doba' seeng` cøøng` cóo' 'nú'. Jo có' lajob líí, joba' jo líí quíí~na' yaang~na' e ngúú' táang'na' do, ²⁰ có' Fidiéé'bing' i nicalóng' 'nú' cóo' cóo' 'móo' e níí eáang'. Jo uíí~ e lajob líí, joba' contøøm' 'né' e nijmi'goo~na' Fidiéé' cóo' jalé' e jmoo'na' fí' ngúú' táang'na'.

7

Jalé' e 'né' jmiti' dsea' mi' cúíñ' guóor'

¹ Jogui lana niquíí' i júú' quíí'na' lajii' e cajmingí'na' jnea' ie~ lami' jéeng'gui do e fí' ní' j' quíí'na' do. Jo jnea' lalab fíí' i 'nú' e guíá'gui quíá' dseañu' e ja' nigüííñ' dseamí; ² jo dsu' uíí' e ja' téeng' dsea' yaaiñ' e iíñ' güííñ' cóo' dsea' i o' quíá'r-, joba' lajaang' lajaang' dseañu' 'né' seeng' dseamí quíá'r-, jogui lajaang' lajaang' dseamí 'né' seeng' dseañu' quíá'r- cajo. ³ Jo i dseañu' do 'né' nijmiti~bre lajii' e catííñ' cóo' i dseamí quíá'r- do; jogui lajobi i dseamí quíá'r- do cajo 'né' nijmiti~bre lajii' e catííñ' cóo' i dseañu' quíá'r- do. ⁴ Co' i dseamí quíá' i dseañu' do jo' seeng'guir fa' e quíu'guir ta' 'ñia'r' cóo' ngúú' táaiñ', có' quíá' dseañu' quíá'-bre nííí. Jogui lajobi cajo i dseañu' quíá'r- do, jo' seeng'guir fa' e quíu'guir ta' 'ñia'r' cóo' ngúú' táaiñ', có' quíá' dseamí quíá'-bre nííí. ⁵ Jo có' lajob líí, joba' fíí' i 'nú' e ja' sée'na' 'leáang' e nigüíng'na' colíng' cóo' i dsea' i nicacúung'na' guóo'na' cóo'. Jo dsu' cuøøm' cajo e ní'naang' teá' yaang'na' quíá' rúng'na' e ja' nigüíng'na' colíng' e laco' nijmiféng'na' Fidiéé', lifa' røøb'

'né- siing~na' e nijmée^na' lajo. Jo mi~ ningf jo, 'néb- e nigüing~tu' coling~, jo lajoba' ja` dseáng~ quí~na' e nijmigøøng fii~ i 'ling'^ i sii` Satanás 'nú' e laco' nijiung~na' fi' ni~ dsee~.

6 Jo lajalé' e fii~i 'nú' na lí^ júu^ tiiim~baa jo o' dseáng~ fa' lana fé' fi' ni~ ji` quía~- Fidiée~ e 'né- nijmiti~ dsea`. 7 Jo dsu' jnea~ iin~n e lajalém' dsea` ja` nicúin~ guóor` lí^ laco'gui la líng' jnea~; jo dsu' ja` lajih~naa' cangíng~naa' røø` quía~- Fidiée~, co' jmaquíim' cangíng~naa' quía~- dsea` do lajaang` lajaang~naa'.

8 Jogui lana fii~i 'nú', dsea` i ja` mí cacung' guó, cóo~gui jaléng' dseamf i 'níh~, e guiá~gui e ja` nicúng~na' guóona' lí^ laco'gui la líng' jnea~. 9 Jogui dsu' song ja` té'na' e iing~na' güing~na' cóo~ dseañu' osi dseamf é, joba' 'né- cúum~ba' guóona' jóng, co' guiá~gui quí~na' e nijmée^na' lajo e laco'gui e ngi'na' suung~na' e iing~na' e nigüing~na' cóo~ dsea`.

10 Jogui lana lalab fii~i 'nú', dsea` i nisicúng~ guó, jo dsu' o' cóo~ júu^ quíe~ e 'ñiá'a e fii~i 'nú' la, dsuco' Fii'naa' Dsea` Jmáam~bing' i quiu' ta~ e júu^ e fé' lala: "Ja` cuøøng` e jaang` dseamf nitiúuiñ~ dseañu' quía'r~." 11 Jogui dsu' song i dseamf do dseáng~ catiúum~bre dseañu' quía'r~, joba' 'né- nijér- e ja` nicúm' guóor` cóo~ dseañu' i jiéng' osi e nisíng~tur røø` é cóo~ i dseañu' quía'r~ i catiúuiñ~ do. Jogui lajob cajo, ja` cuøøng` e jaang` dseañu' nitiúuiñ~ dseamf quía'r~.

12 Jo lana nifii^guí 'nú' e júu^ la lajii~ e í dsii- 'ñiá'a jo o' júu^ e sinú^u quía~- Fii'naa' Dsea` Jmáang~, e song jaang` dseañu' i líng' dsea` quía~-

Dsea` Jmáang` seeng` dseamf` quiá'r` i ja` líng' lajõ, jõ dsu' song i dseamf` do iáam` dsír' e seein` cøøng` cóo'~ i dseañu' quiá'r` do, joba' ja` cuøøng` fa' e i dseañu' i líng' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` do nitiúuiñ` i dseamf` quiá'r` do. ¹³ Jogui song jaang` dseamf` i líng' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` sicúng'^ guór` cóo'~ jaang` dseañu' i ja` líng' lajõ, jõ dsu' iáam` dsíñ' do e seein` cóo'~ i dseamf` do, joba' ja` cuøøng` e i dseamf` do nitiúuiñ` i dseañu' do. ¹⁴ Co' i dseañu' i ja` líng' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` ligüeam'^bre fí' quini` Fidiée` la'eáang` e sicúng'^ guór` cóo'~ jaang` dseamf` i líng' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang`. Jogui lajõb` lí' cajo, song jaang` dseamf` i ja` líng' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` sicúng'^ guór` cóo'~ jaang` dseañu' i líng' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang`, joba' ligüeam'^bre fí' quini` Fidiée`. Jo song lajõb` lí', joba' i jiuung` quiá'r` i seeng` do ligüeam'^bre fí' quini` Fidiée`. Jo dsu' song ja` lí' lajõ, joba' i jiuung` quiá'r` i seeng` do, 'lim'^bre fí' quini` Fidiée`. <sup>15</sup> Jogui song i dseañu' osi i dseamf` i ja` líng' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` dseáng`- jmóor` laguidseang` e nitiúung` rúñ', joba' güijmée`bre lajõ. Jo mi` dsijée` lajõ, joba' i dseañu' osi i dseamf` i líng' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` do ja` 'né` e jníñ` i dsea` i iing` güi'í' do, dsuco' Fidiée` nicató'r` jneaa`aa', dsea` lí'naa' dsea` quiá'r`, e laco' nilisee`naa' juguiá` júu` røø. <sup>16</sup> Dsuco' ja` ní' 'nu', dseamf` i líng' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang`, su nilí' e ni'uíng` i dseañu' quiá'` do dsea` quiá'` Dsea` Jmáang`. Jogui lajõb` cajo, ja` ní' 'nu', dseañu' i líng' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang`, su nilí' e ni'uíng` i dseamf` quiá'` do dsea` quiá'`

Dsea` Jmáang`.

17 Joba' fñ̄-i 'nú' e 'né- niliseeng`na' jii~ laco' e cangñing`na' quiá'- Fidiéẽ, jogui lí'^ laco'gui la líng`na' mi~ cató'- Fidiéẽ 'nú' e ni'uíng`na' dsea' quiá'r-. Jo lanab jii~ lí' júu^ e quiá'^u ta~ quiá'- lajaléng` dsea' quiá'- Dsea` Jmáang`. 18 Jogui song Fidiéẽ nicató'r- jaang` dsea' i nicató- li' fí' ngúú' táang' lí'^ laco' qui'- táng` dsea' Israel, joba' lajob 'né- niteáiñ- fí' jmigüi' la; jogui song Fidiéẽ nicató'r- jaang` dsea' i ja` mi' cató- li' fí' ngúú' táang', joba' ja` 'né- fa' e nijmitir~ lajii~ e jo. 19 Co' ja' e lí' song tóo- li' fí' ngúú' táang` dsea' osi ja' lí' lajo é, co' e laba' e niing`gui eáang' e 'né- nijmiti~ dsea' jalé' júu^ quiu' ta~ quiá'- Fidiéẽ. 20 Joba' 'né- jé- dsea' jii~ laco' líiñ' ie~ mi~ cató'- Fidiéẽ ír' e niliñ- dsea' quiá'- dsea' do. 21 Jo song dsea' si'nñing` i jmóo' ta~ quiá'- dsea' líng' 'nú' ie~ mi~ cató'- Fidiéẽ 'nú' e ca'uíñ'^ dsea' quiá'r-, jo dsu' ja` jmoo' fí'í'^ e líñ' lajo. Jo dsu' song sea'bi fí' quií'- e ni'náng- uø' e líñ' lajo, joba' jmi'o'^ jóng. 22 Dscó' i dsea' i líng' dsea' si'nñing` i jmóo' ta~ quiá'- dsea' ie~ lamí~ cató'- Dsea' Jmáang- ír' e ca'uíñ'- do dsea' quiá'r-, joba' lana nilíiñ' do jaang` dsea' i nisilaang` i nijmóo' lajii~ e iing~ Dsea' Jmáang-; jogui lajob lí' cajo cõo~ i dsea' i silaang` ie~ lamí~ cató'- Dsea' Jmáang- ír', co' lana nilíiñ' lafa' dsea' si'nñing` i jmóo' lajii~ e iing~ Dsea' Jmáang-. 23 Jo co' lana Dsea' Jmáam`bing' nicalóng- 'nú' cõo~ cõo` 'móo~ e ñíí, joba' lana jo` cuø'^ fí' yaang`na' fa' e nijmeáng'tu dsea' 'nú' lafa' dsea' si'nñing`. 24 Joba' fñ̄-i 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang-, e lajaang` lajaam` 'nú' 'né- niliseeng`na' fí' quini`

Fidiéé' lí' jí' laco' la líng'na' ie' lami' cató' dsea` do 'nú' e calíng'na' dsea` quiá'r'.

25 Jogui lana nifí'i 'nú' cuaiñ' quiá'- jaléng' dsea` i ja` mí' cacung' guoo', jo nifá'a e júu' la jí' laco' í' dsii' 'níá'baa, jo o' laco' ta' quiá' Dsea` Jmáang'. Co' dsea` do nicató'r' jnea' e ni'uíin' dsea` quiá'r' uí' e fi' líiñ' jnea', jo lajoba' cuóong' e lí' jmita' óóna' júu' quié'e. 26 Jo uí' e eám' ni'huíng' se'e'naa' jmi' na, joba' jnea' í' dsii' e guiá'gui quiá'- jaléng' dseañ' e nijér' jí' laco' líiñ'. 27 Joba' fí'i jaléng' 'nú', dseañ', e song niseeng' dseam' qui'na', joba' ja' tiúung'na're; jogui song ja' mí' seeiñ', joba' ja' mí' 'náng'dur lajminá'. 28 Jo ja' dsee' ee'na' song nicúung'na' guóona'; jogui lajob cajo ja' ee' dsee' ee' jaang' simí' song nicúin' guoor'. Jo dsu' jaléng' dsea` i cúng' guoo', huim'ji nidsijéé' quiá'r', jogui jnea' ja' iin' e nidsing'iñ' lajo.

29 Dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang', lají' e laba' iin' e fí'i 'nú', dsuco' jo' huó' e róo'gui jmi'güi'. Joba' jaléng' dsea` i niscúng' guoo' 'né' seeiñ' e lafa' ja' líiñ' lajo; 30 jogui jaléng' dsea` i seeng' fi'í' lí' 'né' seeiñ' e lafa' teáaiñ' jmi'; jogui jaléng' dsea` i lafa' teáng' jmi' 'né' e jmeáng' yaaiñ' e lafa' seeiñ' fi'í'; jogui jaléng' dsea` i jmóo' ta' láa' lí' doñí' ee', joba' 'né' seeiñ' e lafa' o' quiá'-bre e jo; 31 jogui jaléng' dsea` i jmóo' ta' jmi'óo' jalé' e sea' fi' jmi'güi' la 'né' niliseeiñ' e lafa' ja' jmi'óo'bre e jo. Dsuco' e fi' jmi'güi' e lí' se'e'naa' jmi' na, tóob' jmi' ni'íng'.

32 Jo jnea' iin' e ja' ning'ing'na' jalé' fi'í' dsí' e sea' fi' jmi'güi' la. Jo i dseañ' i ja' mí' cacung'

guó, eáang'gui guing~ dsír' e jmóor` jalé` e iing~ Dsea` Jmáang- jogui jial e nijmi'iaaiñ` dsí' dsea` do. <sup>33</sup> Jo dsu' i dseañu" i nisícung'^ guó, eáang'gui guing~ dsír' cóo'~ jalé` e dsijée' fí' jmigüi` jogui jial e nijmi'iaaiñ` dsí' dseamî quiá'r-. ³⁴ Joba' jmaquíim' guing~ dsír' e~ nijmér- laca'íng'~ ca'íiñ`. Jo i dseamî i ja` mí sicung'^ guó cóo'~ gui i dseáng'- ja` cacung'^ guó, eáang'gui guing~ dsír' e jmóor` lajii~ e iing~ Dsea` Jmáang- jogui e éer` guiú- fí' quini~ dsea` do cóo'~ jalé` e jmóor` jogui cóo'~ jalé` e í dsír'. Jo dsu' i dseamî i nisícung'^ guó, eáang'gui guing~ dsír' cóo'~ jalé` e dsijée' fí' jmigüi` jogui jial e nijmi'iaaiñ` dsí' dseañu" quiá'r-.

³⁵ Jo fíi- i 'ná' e júu^ na o' e laco' nijníng- quí-na', co' jnea~ fá'-a e lí^ laco' ni'uíng- guiá- quí-na' jogui e laco' niliseeng`na' e ee-na' røø e jmoo`na' e ngocáng` óo`na' lajii~ e ta~ e nicang'ing`na' quiá'- i Dsea` Jmáang-. ³⁶ Jo song jaang` dseañu" í dsír' e dseáng'- ni'néb- e nicúíñ" guóor` cóo'~ i dseamî i síng` cóo'r- do, dsuco' tí lí ningáng' í quiá'- i dseamî do e nicúíñ" guóor`, jogui song í dsír' e joba' dseáng'- la guíng'gui 'né-, joba' güijmée`bre lajii~ e líiñ- e guiá-gui do, jo güicúm"bre guóor`, dsuco' ja` e dsee- e jo. <sup>37</sup> Jo dsu' i dseañu" i cóo` nica'î dsí' jogui ja` lí dsír' jalé` e iing~ ngúu` táaiñ, jogui dseáng'- nita~ dsír' e dseáng'- ja` nicúíñ" guóor`, co' lajob dseáng'- iñ~ nijmér-, joba' guiáb- nijmér- song cajméer` lajo. ³⁸ Jo i dseañu" i nicúng" guó cóo'~ i simí^ i ninée' júu^ quiá'r- cóo'~ do, joba' cóo` e guiáb- jmóor`; jo dsu' i dseañu" i ja` nicúng" guoo`, cóo` e guiá-gui jmóor`. ³⁹ Jogui jaléng" dseamî i nisícung'^ guó, dseáng'- la guím`

'né e ja`nitiúuiñ` dseañu` quiá'r` lajee` e seeng` í; jo song cajúm`bi`i dseañu` quiá'r` do, joba' cuøøm` nicúng`tur guóor`calé` catú`côo` dseañu`i`jiéng`, lifa' i dseañu` í 'né` e líiñ` dsea` quiá'` Dsea` Jmáam`. ⁴⁰ Jo dsu' jnea`gui` í dsii` e nili'íáang`gui` dsí' i dseam` do fíng song ja` nicúng`tur guóor`. Jo jalé` e júu` na lí` júu` tím`baa. Jo jnea` í dsii` e seem` Jmiguí` quiá'` Fidié` cøøng`côo` jnea` cajo.

8

Jalé` jmiñi` e cuø' dsea` dié` i o' já`

¹ Jogui lana nifi`i` 'nú` cuaiñ` quiá'` jalé` jmiñi` e lí' feá'` e cuø' dsea` jaléng` dié` i o' já'. Jo e jáb'` laco'gui` fé' dsea` e lajhi`baa` nine`naa' cuaiñ` quiá'` jalé` e jo; jo dsu' cøo` e nine`naa' do jmóo` e í dsí'naa' e nilí'naa' dsea` niing`, jo dsu' e jmi'neáng` rú'naa' e joba' eáang`gui` íng` ta` e nidsicuáng` quí`ii` cøo` júu` quiá'` Dsea` Jmáang`.

² Jogui song jaang` dsea` í dsír' e líng`go nitíiñ, jo dsu' o' já'` e jo, cø' mí' 'noo`bi` 'né` líñir' e laco' nilitíiñ` laco' sí'í'. ³ Jo dsu' i dsea` i 'neáang` Fidié`, joba' Fidié` nicuíim`bre i dsea` í.

⁴ Jogui lana nifi`i` 'nú` cuaiñ` quiá'` jalé` jmiñi` e cø'na' e lí' feá'` e cuø'na' jaléng` dié` i o' já'; jo guiáb` nine`naa' e jaléng` i dié` la'í` ja` e ta` íiñ`jí'` cøo` fí' jmigüí, dsuco' dseáng` jaam` Fidié` i dseáng` já'` i seeng`. ⁵ Jo nañí` fa' i líng` dsea` jmigüí` í dsír' e seeng` jaléng` dié` fí' yá'` jmigüí` jogui` fí' ni` guóo` uø`, jo cø' lajob` í dsír', joba' i fíim` lafa' dié` quiá'r` seeng` jogui` lafa' fiir`. ⁶ Jo dsu' jaléng` jnea`aa', dsea` lí'naa' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang`, guiáb` nine`naa' e jaam` Fidié` i

seeng, jogui íb` i líng` Tiquiá` jaléng` dsea` jmigüü, jogui jneaa`aa' seë`naa' e laco' nijmó`naa' lajii` e iin~. Jogui cajo jaam` Fí`naa' seeng, jo íb` Dsea` Jmáang~; jo la'eáang' íb` e sea` lajalé` e sea` fí` la'úng` fí` jmigüü, jogui la'eáang' íb` cajo e seë`naa' fí` jmigüü la.

⁷ Jo dsu' ja` lajing` dsea` ñir' e júu` na. Dsuo' i dsea` i lamí` quí`- tning` e jmiféin' jaléng' diéé` i o' já`-, mí` 'noo`bi gø'r` jalé` e jmiñi` e lí` feá`- e í` dsíir' e nicacuø' jaléng' diéé` quiá'r`. Jo lajee` e gø'r' e jo, líiñ` e jmi`lim` yaaiñ` cóo` i diéé` i o' já` do, co' ja` cóo` e í` dsíir'. <sup>8</sup> Jo dsu' ja` ee` jmingü` Fidiéé` ee` jalé` e quiee`naa' e laco' ni`iñ` jneaa`aa' fí` quinir~, dsuo' jo` nili`-guí` dsea` i guiúng`-gui dsu' uí` e quiee`naa' e jo, jogui o'gui nili`-naa' dsea` i ga`gui dsu' uí` e ja` quiee`naa' e jo.

⁹ Jo dsu' jie` mí` jmeáang`-na' ta` e fí` sea` quí`-na' do e laco' nijméé`na' e niténg' fí` ni` dsee` jaléng' i dsea` rúng`na' i ja` mí` 'goo` teáang`- teá` cóo` júu` quiá`- Dsea` Jmáang~. ¹⁰ Jo song` i líng` 'nú`, dsea` niñi`na' guiá`- cuaiñ` quiá`- e júu` jo, jo nigüilíng`-na' nigüiquié`na' fí` lí` jmiféng' dsea` jaléng' diéé~, jo lajee` jo jaang` dsea` rúng`na' i ja` 'goo` sing' teá` cóo` júu` quiá`- Dsea` Jmáang~ cangáiñ`- 'nú` e jmoo`na' lajo, joba' dseáam` e i dsea` í` nijmér`- lajo cajo e iin~ nidø'r`- jalé` e nicacuø' dsea` diéé` i o' já`-. <sup>11</sup> Jo caquié`ba' e jo uí` e niñi`na', jo dsu' mí` cajmee`na' lajo, joba' jmoo`na' e nicá` fí` ga` i dsea` rúng`na' i ja` mí` 'goo` sing' teá` cóo` júu` quiá`- Dsea` Jmáang~ do. Jo uí` i dsea` íb` cajo e cajúng` Dsea` Jmáang~ fí` dse` crúu`. ¹² Jo mí` jmoo`na' e tú`- ni`í`- dsí` i dsea` rúng`na' i ja`

mi' 'goo' sing' teá' cóo'~ júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-, joba' dseeb- ee- 'nú' cajo fí' quini' Dsea` Jmáang-.
 13 Jo uí'~ e lajob lí', joba' song cóo'~ jalé' e gó'ø do nijmee~ e e niténg' dsea` rún'n fí' ni~ dsee-, joba' guiú-gui quié~ e e jo` nidóø'~ guí e jmiñi' jo, jo lajoba' ja` dseáang'~ e nijmee~ e e niténg' dsea` rún'n fí' ni~ dsee-.

9

Lajíi'~ e cat#ng- i dsea` apóo' i s#ng` Dsea` Jmáang- cuaiñ~ quiá'r-

1 Jo fíi- i 'nú', dsea` rú'naa', e ja` 'né- guié~ e júu^ lajíi'~ e jmóo'ò, co' dseáng'- lím'baa jaang` dsea` i s#ng` Dsea` Jmáang- cuaiñ~ quiá'r-. Co' dseáng'- nicamám- baa Fíi'naa' Jesús jogui cajo, lajee~ e nicajmé~ e ta~ jee~ 'nú' e nicang#n`n quiá'- Dsea` Jmáang-, joba' 'nú' nica'uíng`na' dsea` quiá'- dsea` do. 2 Jo jangám- seeng` dsea` i ja` jmicuíng` jnea~ e lín'n jaang` dsea` i s#ng` Dsea` Jmáang- cuaiñ~ quiá'r-, jo dsu' nijmicuíng`na' jnea~ e lín'n jaang` dsea` la'í. Jo cuø' li~ e dseáng'- lajob lín'n uí'~ e la'eáang' jnea~ba' e nica'uíng- 'nú' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-.

3 Jo jíi'~ lalab lí' júu^ e quíi'~ i quiá'- jaléng' i dsea` i éeng` jnea~ cuaiñ~ quiá'- jalé' e jo. 4 Jo jnea'^ dseáng'- cat#-baa' e ni'ling'~naa' jalé' e ni'né'- niquiee~naa' cuaiñ~ quiá'- jalé' ta~ jmoo~naa'. 5 Jogui seab` fí' qui~naa' cajo e niliseeng` dseamí' qui~naa' i líng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i jeeng'naa' lacaang` fí' lí' ngi'naa' lí'^ laco'gui la jmóo` i dsea` caguaang- i s#ng` Dsea` Jmáang- cuaiñ~ quiá'r- jogui laco' la jmóo` jaléng' dsea`

ngáang~ cóo~ Dsea` Jmáang~ cóo~gui Tú^ Simón.
 6 Jogui çsu í' óo' 'nú' e jii~ Bernabé cóo~gui
 jnea~bing' i dseáng~ 'né~ nijmé~ ta~ e laco' sea`
 jalé' e 'né~naa'? 7 Dsuo' jii~ jaang`'léé~ quír' jalé'
 e 'né~ lajee~ e jmóor` e ta~ jo. Jogui jii~ jaang` dsea`
 i jni' mi'^ huing` jó'^ fa' ja` cu'r` e jo. Jogui cajo
 jii~ jaang` dsea` i jmóo` ta~ ní' jo'se' fa' ja` i'r` fi'
 quía'- i jón' í. 8 Jo jie~ mi~ í' óo'na' e fi' i 'nú' jalé'
 e júu^ la lí' la í' dsí' dsea` jmigüi, dsuo' lajob fé'
 cajo fi' ni~ jì' quía'- Fidié~ e cajme' Moi~, 9 jo lalab
 fé': "Ja' jni' mo'oo~ jó' núu^ quí'^ lajee~ e ø're'
 cui'iee'." Jo fé' Fidié~ jalé' e júu^ na o' fa' í' dsíir'
 jii~ uii~ quía'- jaléng' jó' núu^, 10 co' í' dsíir' uii~
 jnea~aa' cajo, dsea` lí'naa' dsea` jmóo` ta~ quía'r~.
 Jo casée' Fidié~ e júu^ quíu' ta~ na quía'r~ e laco'
 ni'uíng~ guíu~ quí'baa', dsuo' i dsea` i jmóo` ta~
 jh' uó~ cóo~gui i dsea` i jmóo` ta~ quía'- cui'iee',
 jmóor` jalé' e jo dsu' uii~ e nisijeeiñ~ líng~ ee`
 nisitím'bre mi~ nití~ í' lajo uii~ e ta~ e cajméer` do.
 11 Jo jneab'^ dsea` lafa' nicajni'naa' jee~ 'nú' uii~
 e nicaguiá~naa' júu^ quía'- Dsea` Jmáang~, joba' í'
 dsi'naa' e o' 'leáng~ song líng~go e mii~naa' 'nú' e
 nijmicóo~na' jnea'^ cóo~ jalé' e 'né~naa'. 12 Jogui
 song dsea` jiéng' seab` fi' quía'r~ e mi'r' 'nú' jalé'
 e 'né~, joba' jnea'^ eáng'gui catí~naa' e nijmó'na'
 lajo cóo~ 'nú'.

Dsu' jnea'^ ja` mi' camí~naa' 'nú' lajii~ e si'í'
 e catí~naa' do, co' lí'^ lí' nica'íng'naa' iihuí' e
 nicajmó'naa' ta~ jié' e laco' sea` jalé' e 'né~naa', jo
 lajoba' ja` nijniing~naa' quía'- e júu^ quía'- Dsea`
 Jmáang~ e guia'naa' do. 13 Jo niñí^ 'nú' e jaléng'
 dsea` i jmóo` ta~ fi' sinúu^ guá'- cuøøm` lí' jmeáiñ'

ta~ jalé' e feá' e dsica' dsea` fí jo. Co' jaléng' i dsea` do i jmóo` ta~ e fí nife" do e fí lí~ jngaiñ' jaléng' jó" i líng' feá', joba' cuøøm` lí dór~ e ngúu' quiá'~ jaléng' i jó" i jngaiñ' fí jo. ¹⁴ Jøgui lajobi cajo Fíinaa' Dsea` Jmáam~bing' nicaguiá' uing~ e jaléng' i dsea` i jmóo` ta~ guiá' júu^ quiá'r~ 'né~ seeiñ' e iñ' lajii'~ e 'né~ la'eáang' cóo~ e ta~ e jmóor` do. ¹⁵ Jo dsu' jnea~ dseáng'~ ja` mí cajmeám'~baa ta~ lajii'~ e si'í^ e catín~n do, o'gui jmo'o e júu^ la quií~na' e laco' 'nú' líng~ ee` nicuó'~na' jnea~ e 'né~e. iDsucó' guiá~gui quié~e e nijúun~n e laco'gui i líng~ dsea` nijé' e íaang` dsii~ uí'~ e nicaguiá'a júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~ jee~ 'nú' do e jii'~ cóo~ ja` mí cajmicóo'~na' jnea~ cóo~ jalé' e 'né~e!

¹⁶ Jo dsu' jnea~ ja` guiaa~ e júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~ do e laco' jmijløng'^ 'ñiá'a, dsucó' e la guím~baa 'né~ nijmee~e e ta~ jo e cangín~n quiá'~ Fidiéé. iCo' e ngi~ fíi^ jnea~ fíng song ja` niguiaa^ e júu^ jo! <sup>17</sup> Jo song guiaa~ e júu^ jo e íaang` dsii~ 'ñiá'a, joba' líim~ ee` nisea` quié~e e ni'íin'~n; jo dsu' song jmóo`o e ta~ jo laguidseaang~, dsu' dseáng'~ 'né~ jmee~baa, co' lajob ta~ e nicacuø' Fidiéé jnea~. <sup>18</sup> Jo lajob líí, co' lajii'~ e catín~n e 'léen'~n do, e job e íaang` dsii~ e guiaa~ júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~ e ja` e caa~ jii'~ ca'í', joba' cuøøng' fe'ee' e ja` jmáan'~n ta~ lajii'~ e catín~n e ni'íin'~n do quiá'~ e ta~ guiá' júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~ e jmóo`o.

¹⁹ Jo nañí' fa' ja` lín~n lafa' dsea` si'níing~ i jmóo` ta~ quiá'~ dsea`, jo dsu' jnea~ nicajmeáang'~ 'ñiá'a e lafa' jaang` dsea` lajob lín~n quiá'~ lajaléng' dsea` e laco' lajo nilí' i fíing'gui dsea` i ni'uíng~ dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~. ²⁰ Co' lajee~ e seen~ jee~ jaléng'

dsea` Israel, jmóo`o laco' la jmóo` jaang` dsea` la'íb` e laco' lajõ nilí'í e jaléng` í ni'uíñ` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`-. Jo jnea` jmáang`~ 'ñiá`a e lafa' e júu` quiu` ta` quiá`- Moi` quiu` ta` jnea~, nañí fa' ja` lí're' lajõ. Co' jmóo`o lajõ e laco' nilí'í e jaléng` í dsea` í ni'uíñ` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`-. <sup>21</sup> Jogui e laco' nilí'í í dsea` í ja` seeng` e quiu` ta` quiá`r` e júu` quiu` ta` quiá`- Moi` do, jõba' jnea` jmáang`~ 'ñiá`a e lafa' jaang` dsea` la'íb` lín'n cajo, nañí fa' dseáng`- e júu` quiu` ta` quiá`- Fidié`ba' e quiu` ta` quié`e, jogui lajõb` jmóo`o cóo`~ jnea` cajo e júu` quiá`- Dsea` Jmáang`-. ²² Jogui mi` seen` jee` jaléng` dsea` í ja` mí` 'goo` teáng`- teá` cóo`~ júu` quiá`- Dsea` Jmáang`-, jõba' lafa' jaang` dsea` la'íb` jmáang`~ 'ñiá`a cajo e laco' lajõ nilí'í e ni'uíng`- í dsea` í dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`-. Jõba' cuóøng` fe`ee' e nicajmeáng`~ 'ñiá`a røøb` laco' la líng` lí` doñí` jì` dsea` e lí` laco' lajõ cuóøng` nilí'í tú`- 'ní` m`íng`~ dsea` í nileáng` jee` jalé` dsee`- quiá`-. ²³ Jo jmóo`o jalé` e na e laco' niní`~ júu` quiá`- Dsea` Jmáang`- jogui e laco' røøb` ni'íng`~ naa' e jlo` e cuø` e júu` jõ.

²⁴ Jo 'nú` niñí`ba' e mi` sea` ta` cuí`- í fím` dsea` cuír`, jõ dsu' lifa' jaam`bing` í nilí` í niguieng` nifí`gui, jõ lajõba' niñíñ`- lajii` e catíiñ`-. Jo co' lajõb` lí`, jõba' fí`-i 'nú` e cuóø`~ bí` yaang`na' e laco' lajím`ba' nilí`na' lajii`- e catíng`na' do. ²⁵ Jo jaléng` dsea` í guia` guiá` quiá`- jéeng`gui e quiá`- e nicuír`, 'né` e ja` nijmér`- e jié` e dseáng`~ e ni`lé`- quiá`r`-. Jo jmóor` lajõ e laco' líng` e iñ` e nilí`r`, jõ lifa' e nilí`r` do tóob` jmí`- ni'íng`-. Jo dsu' jaléng` jnea`aa', dsea` lí`naa' dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`-,

cuoŕ' bí yee~naa' e laco' nilí'naa' e niñíng'naa' lajii' e catí'naa' do e jo` tóo` jmií' fa' e ni'íng'gui. ²⁶ Jogui dsu' jnea~ ja` cuí'í e lí' tá' cuí'í, o'gui jmóo`o lafa' ta~ títng' e bá'a fí' guiá' gúí. ²⁷ Jo dsu' ja` jmóo`o lajo, co' lí' lí' jnea~ quiá' u ta~ ngúu' táan` e laco' nijmé' náu'~, jo jmóo`o lajo e laco' ja` dseáang' e niseáan`n ca' mi~ nicang' e nicaguiá' a júu' quia' Dsea` Jmáang' jee~ jaléng' dsea`.

10

Ja` dseeng` e jmiféng' dsea` jaléng' dié~ i o' já'

¹ Jo fí' guí' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quia' Dsea` Jmáang', ja` iin`n fa' e ni'íng' óo'na' jalé' e cangóng'ng' 'lií' yáa' dsea` áang' quí'naa' ie~ lamí' ca'uøøiñ' fí' Egipto, jo Fidié' ca'e'reiñ' do fí' la'eáang' cóo' cabøø~ jní', jogui e lajaléiñ' do cangíiñ' fí' ni~ jmiñí' e sii' mar Rojo. ² Jo ie~ jo lajaléng' i dsea' í' ca'uíiñ' dsea' i sitáang' cóo' Moí' ie~ lamí' lafa' cajgáaiñ' jmií' cóo' e jní' do jogui ie~ mi~ cangíiñ' e fí' ni~ jmiñí' do. ³ Jogui lajob cajo, lajim` i dsea` do cajmitaang' yaaiñ' cóo' ca'íng' jmiñí' e cangíiñ' quia' Fidié', ⁴ jogui cajo cangíiñ' quia' Fidié' ca'íng' jmií' e ca'léng' fí' dse' cuu~ jiáa'. Jo e jiáa' doba' e jée' quia'r' lajee' e ngir' fí' ni~ guóo' uø~ quiá'. Jo e jiáa' jo cuøøng' lí' fe'ee' e íb' Dsea' Jmáang'. ⁵ Jo dsu' i fíim' i 'lií' yáa' dsea' áang' quí'naa' do cajúíñ' lajee' e ngir' fí' ni~ guóo' uø~ quiá' uí' e ja` catí' dsí' Fidié' cóo' jalé' e cajméiñ' do.

⁶ Jo lajalé' e na cangojée' cóo' i 'lií' yáa' dsea' áang' do e laco' cuø' cóo' li~ quí'ii' e ja' 'né' ni-jmóo'oo' jalé' e ga' e lí' dsí'naa' lí' laco' cajmée' i

dsea` í. <sup>7</sup> J<sub>o</sub>ba' ja` jmiféng`na' jaléng` dié~ i o' já'- lí^ laco'gui cajmée` i líng~ i 'líi` yúu~ dsea` áang' do, lí^ laco' la fé' fí' ni~ jì` quiá'- Fidié~ lí' fé' lala: "Jaléng` dsea` caguár` ca'í'- cagó'r', j<sub>o</sub> mi~ cangí j<sub>o</sub>, caróor- e cataiñ' jmíi~." <sup>8</sup> J<sub>o</sub>gui ja` 'né- e ni'lee~naa' e nigüing`naa' cóo~ dseañu' osi dseamí i o' qui`naa' lí^ laco'gui cajmée` i líng~ i 'líi` yúu~ dsea` áang' do ie~ j<sub>o</sub>, co' uíi~ e cajméer` laj_o, j_oba' cajúíiñ- ie~ j_o lí^ lí' guiéé- 'ni' mil dsea` lajee` coo` jmíi~. <sup>9</sup> J<sub>o</sub>gui ja` 'né- jmé`naa' e nisíi'naa' Dsea` Jmáang- ne~duu jial tí' 'gøiñ' lí^ laco'gui cajmée` i líng~ i 'líi` yúu~ dsea` áang' do, co' uíi~ e cajméer` laj_o, j_oba' cajúíiñ- e cacu' jaléng` mí' guíng- quiá'r-. <sup>10</sup> J<sub>o</sub>gui ja` jmiquíng` áa'na' cóo~ Fíi'naa' Fidié~ lí^ laco'gui cajmée` i líng~ i 'líi` yúu~ do, co' uíi~ e cajméer` laj_o, j_oba' casíng` Fidié~ dsea` mojí i cajnga' quiá'r-.

¹¹ J_o lajalé' e j_o cangongüing- 'líi` dsea` áang' qui`naa' e lí^ laco' nilíne~naa' e ja` 'né- jmó'oo' laj_o, j_ogui cató- fí' ni~ jì` quiá'- Fidié~ cajo e lí^ laco' ni'í- 'goo` qui`naa', jneaa~aa' dsea` see~naa' jmíi~ na, mi~ tí' lí' nijaquíéeng' e ni'íing- jmígüi'. ¹² J_o co' laj_ob líi', song jaang` 'nú' í' áa'na' e teáb` sing`na' cóo~ júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-, j_oba' dseáng'- eám' 'né- e ñiing~ áa'na' e laco' ja` niténg`na' fí' ni~ dsee-. ¹³ J_o jíi~ jaang` 'nú' ja` mí' cangongüing- na' e dseáng'- niténg`na' fí' ni~ dsee- e ja` mí' cangongüing- dsea` rúng`na'. J_o dsu' 'nú' cuøøm lí' jmíta~ óo'na' cóo~ júu^ quiá'- Fidié~, co' dseáng'- jmíti-bre júu^ quiá'r-. J_o ja` nicuór- fí' fa' e nidsingüing- na' laj_o eáang'gui e jíi~ laco' té'na', co' lajee' e dsingüing- na' laj_o, nijmé-bre jial té'na'

e ja` niténg'`na' fi' ni~ dsee~.

14 Jo uíi~ e lajob líí, dsea` rú'naa' i 'neáan`n eáang', joba' fíi-guú jaléng'` 'nú' e jmi'náng` yaang`na' e ja` jmiféng'`na' jaléng'` diée~ i o' já'.

15 Jo fíi-i 'nú' lana, co' eáam' guiú- moguí'na', jo yaam~ 'nú' cuóøng` lí fo'^na' su já'- osi o' já'- é jalé' e júu^ e fíi-i 'nú' na. 16 Jo mi~ cuóø'naa' gui'máang'` Fidiée~ e 'né'-naa' capí'^ jmi'^ mí'^ huñng` jó'^ dsu' uíi~ e jmiguiéng'` dsi'naa' e cajúng` Dsea` Jmáang` fí' dse'` crúu^, jo mi~ jmoo'-naa' lajo, joba' guóng'` e jaam` dsea` uíng`-naa' cóo'~ dsea` do la'eáang` e jmi'øøiñ` do. Jogui mi~ fíng`-naa' iñí'^ e quíee`naa' do lajee~ jo, joba' guóng'` cajo e jaam` dsea` uíng`-naa' cóo'~ dsea` do la'eáang` cóo'~ e ngúu' táaiñ` do. 17 Jo nañí' fa' fíi'baa' la'ó'` jneaa`aa' dsea` lí'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang`, dsu' lajii-baa' quíee`naa' colíng`~ cóo' iñí'^, jo e jo guóng'` e lafa' jaam` jneaa`aa' lí'naa' lajalé'`naa' colíng`~ cóo'~ Dsea` Jmáang`.

18 Jo quíe'na' cuente e mi~ gø' jaléng'` dsea` Israel jalé'` ngu` jó'` e líí feá'- e nicacuø'r' Fidiée~ fí' nife'`, joba' líí lafa' cóo'` cøøm` uíng`- cóo'~ Fidiée~ fí' nife'` do. 19 Jo dsu' cóo'~ e júu^ la ofa' fíi-i 'nú' e íng` ta~ jaléng'` diée~ i o' já', o'gui fa' e íng` ta~ jalé'` e feá'- e cuø'` dsea` jaléng'` i diée~ í cajo. 20 Co' lajii~ e júu^ laba' e iin`n e fíi-i 'nú', e mi~ jaléng'` dsea` i ja` cuíng` Fidiée~ jmóor` feá'- ngu` jó'` e cuø'r' lí'^ doñí' ii' diée~ quiá'r`, joba' jaléng'` i 'lim'^ cuø'r' jalé'` e jo, jo o' Fidiée~ dsea` cuø'r'. Jo dsu' jneaa` ja` iin`n e quíng'`na' jee~ jaléng'` i 'ling'`. 21 Joba' dseáng'`- ja` cuóøng` fa' e ni'u'^na' jalé'` e jmiguiéng'` óo'na' Fíi'naa' Dsea` Jmáang` jogui cajo e ni'u'^na'

jalé' e cuø' dsea` jaléng' i 'ling'ˆ, o'gui cuøøng` fa' e nicø'ˆna' iñí'ˆ e jmguiéng'ˆ óo'na' Fíi'naa' Dsea` Jmáangˆ, jogui cajo e nicø'ˆna' jalé' e feá'ˆ e cuø' dsea` jaléng'ˆ i 'ling'ˆ.

22 Jo ja` jmó'ˆnaa' lajo e laco' ja` niliguiéngˆ Fidiéé` quí'ˆnaa'. Jo ja` güi'f'ˆ dsi'ˆnaa' e 'gøng'ˆgui jneaa'ˆaa' laco' dsea` í. iCo' dseáng'ˆ o' lajo!

Jalé' e cuøøng` jmóo` dsea` quiá'ˆ Dsea` Jmáangˆ

23 Jo dsu' seem` dsea` i fé'ˆ lala: “Cuøøm` lí jmee` jnea` lí'ˆ doñí' ee` iin`n.” Jo dsu' e jáb'ˆ e jo, lifa' ja` lajalé'ˆ íng'ˆ ta` quí'ˆii'. Jogui e jáb'ˆ e cuøøm` lí jmé` dsea` lí'ˆ doñí' ee` iññ`ˆ, lifa' ja` lajalé'ˆ e jo nijmicóo'ˆ quiá'rˆ e eáang'gui nidsicuáng` quiá'rˆ cóo'ˆ júu` quiá'ˆ Dsea` Jmáangˆ. 24 Jo dsu' ja` 'né` e lico' nijmé'ˆnaa' jmang'ˆ e guiá'ˆ e quí'ˆnaa' yee`ˆnaa', co' lajob 'né` jmé`ee' guiá'ˆ quiá'ˆ jaléng'ˆ dsea` rú'ˆnaa' cajo.

25 Joba' fí' guí' 'nú' e cø'ˆba' lí'ˆ doñí' ee` ngúu' e 'nú' dsea' fí' lí' 'nú'r', jo ja` jmingü'ˆna' cuaiñ` quiá'ˆ e jo e laco' ja` ni'f'ˆ óo'na' jmguié'ˆ su cuøøng` cø'ˆna' osi ja` cuøøng` é. 26 Dsüco' latøøngˆ jmgüü' jogui lajalé'ˆ e sea` fí' jo lí' quiá'ˆ Fíi'naa' Fidiéé`.

27 Jo song jaang` dsea` i ja` líng' dsea` quiá'ˆ Dsea` Jmáangˆ catø'rˆ 'nú' e nigüiquié'ˆna' fí' quiá'rˆ, jogui 'nú' iim`ba' güilíngˆna', joba' güilíngˆna' jóng, jogui quié'ˆna' lí'ˆ doñí' ee` e niguiárˆ fí' ní` mes` e ja` jmingü'ˆna' júi'ˆ coo` cuaiñ` quiá'ˆ jalé' e nicuø'rˆ 'nú' do su cuøøng` cø'ˆna' osi ja` cuøøng` é. 28 Jogui dsu' song jaang` dsea` casí'rˆ 'nú' lala: “Lajalé'ˆ e jmiñi` la nicacuøø'ˆnaa' e lí' feá'ˆ jaléng'ˆ diéé`.” Jo song lajob lí', joba' ja` cø'ˆna' uí'ˆ i dsea` i cajíng'ˆ do, jogui cajo e laco' ja` ni'f'ˆ dsír' jmguié'ˆ

cuaiñ~ quiá'- e jo. ²⁹ Jo dsu' cuaiñ~ quiá'- jial í dsí' í dsea`i cacuø' 'nú' e jmiñi' doba' e fá'-a, jo o' cuaiñ~ quiá' na' e jial í óo'na'. Jo dsu' jangám~ nijmingi' 'nú' lala: "Jo ¿jiali' éeng` i dsea` do jnea~ cóo'~ jalé' e gó'ø uí'~ jmiguiá' jalé' e í dsí'?" <sup>30</sup> Co' song cuóø~baa gui'máang' Fidié' cuaiñ~ quiá'- lajii' e gó'ø do, joba' ¿jiali' éeng` dsea` jnea~ dsu' uí'~ e gó'ø e jo?" <sup>31</sup> Jo song có'na' osi ú'na' osi jmoo'na' lí' doñí' ee` e jié'gui é, joba' jmee'na' lajalé' e jo e laco' nijmiféng'na' Fidié'. ³² Jo jie~ mi~ ee-na' e ga` e laco' dseáang' e niténg' fí' ni~ dsee- si jaléng' dsea` Israel osi jaléng' i ja` líng' lajo, osi jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~ caguiaang~ gui é. <sup>33</sup> Co' jnea~ jmi'úum~baa e jmoo`o e jmi'íaan`n dsí' jaléng' dsea` cóo'~ jalé' e jmoo`o, jo ja` 'nó'-o jmoo`o e lico' ni'uíng~ guiá~ quié~ e 'ñiá'a, co' 'nó'-o jmoo`o e jial ni'uíng~ guiá~ quiá'- dsea` caguiaang~. Jo jmoo`o lajo e lí' laco' nilí' i dsea` í e nileáiñ' jee~ jalé' dsee~ quiá'r~.

11

¹ Jo co' lajob jmoo`o, joba' fí'guí' 'nú', dsea` rú'naa', e 'né~ ee-na' laco' la ee~ jnea~, co' jnea~ ee~ laco' ca'ée` Dsea` Jmáang~.

Jial 'né- líng' dseam' mi~ jmiféñ' Fidié'

² Jogui lana eáam' íaang` dsii~ cóo'~ 'nú', dsuco' contøøm~ jmiguiéng' áa'na' jnea~ jogui contøøm~ jmití'na' cajo jalé' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang~ e nica'ée~ e 'nú' lami~ jéeng'gui.

³ Jo dsu' jnea~ iin~n e ningám'ba' e Dsea` Jmáam~bing' líng' dsea` mogui~ quiá'- lajaléng' dseañu', jogui dseañu'bing' líng' dsea` mogui~

quiá'- dseamî, jogui Fidiéeb[✓] dsea` líiñ' dsea`
 mogui~ quiá'- Dsea` Jmáang<sup>-</sup>. <sup>4</sup> Jogui song jaang`
 dseañu" ja` guir' loguir~ lajee[✓] e féiñ' Fidié[✓] osi mi~
 fé'r` júu^ quiá'- dsea` do é, joba' ja` jmi'gór` dsea`
 mogui~ quiá'r⁻ jóng. ⁵ Jogui song jaang` dseamî ja`
 quidsir' 'mi' fí' moguir~ mi~ féiñ' Fidié[✓] osi mi~
 fé'r` júu^ quiá'- dsea` do é, joba' ja` jmi'gór` i dsea`
 mogui~ quiá'r⁻ do. Jo song jmóor` lajo, joba' fi'ib"
 quiá'r⁻, cõ' lí' e lafa' cahuí" cuo" moguir~. ⁶ Dsucõ'
 song jaang` dseamî ja` quidsir' 'mi' fí' moguir~,
 joba' guiá-gui quiá'r⁻ e nijmicuó"bre moguir~
 conguaí. Jogui song i dseamî í i" líim⁻bre e nihuí"
 jñuguir~ osi e nilicuo" moguir~ é, joba' guiá-gui
 quiá'r⁻ e güijlí"bre cóo'~ cóo' 'mi' lajee[✓] e jmiféiñ'
 Fidié[✓]. ⁷ Jo jaléng` dseañu" ja` 'né- iu~ loguir' lajee[✓]
 e féiñ' Fidié[✓], dsucõ' la'eáang' dseañu"ba' jmilí'
 Fidié[✓] jial líiñ', jogui jmijnéeiñ` cajo jial tí' niing⁻
 'gõiñ'. Jo dsu' jaléng" dseamî jmilir~ jial tí' ni-
 ing⁻gui dseañu". ⁸ Cõ' ja` cajmeáang` Fidié[✓] la'uii~
 dseañu" la'eáang' cóo'~ dseamî, cõ' la'eáang' cóo'
 dseañu"ba' e cajmeáaiñ` la'uii~ dseamî. ⁹ Jo o' uíi'
 dseamî e ca'uíing⁻ dseañu", cõ' uíi~ dseañu"ba' e
 ca'uíing⁻ dseamî. ¹⁰ Jo uíi' e lajob lí', jogui uíi'
 jaléng" ángeles quiá'- Fidié[✓], joba' jaléng" dseamî
 'né-ba' e quier' 'mi' dsí fí' moguir~ e laco' cuø' lí' e
 jmi'gór` dsea` mogui~ quiá'r⁻. ¹¹ Jo dsu' jee~ jaléng"
 dsea` quiá'- Dsea` Jmáang⁻ 'neám⁻ rúng" dseañu"
 cóo'~ gui dseamî, cõ' ja` ee` quí'r~ jmí~ jmér^ la tiiñ`
 yaaiñ. ¹² Jo nañí' fa' e jáb'- e la'eáang' dseañu"ba' e
 ca'uíing⁻ dseamî lamí~ uiing~, jo dsu' e jáb'- cajo e
 la'eáang' dseamîba' e liseeng' dseañu". Jo lajaléb"
 e jo Fidié[✓]bing' i caguaí uiing~ e lí' lajo.

13 Jogui 'nú', ¿jial fóna? ¿Su guiá- osi ja`dseeng` é e ja`dsí` 'mí' fí mogui~ jaléng` dseamí` mí` jmiféiñ` Fidiée~? 14 Jo yee~baa` cuøøng` lí` í` dsi`naa` e fi`ib` lí` e jaang` dseañu` séer` guir~ e licuee`. 15 Jogui dsu` quiá- jaang` dseamí` coo` e jlob` lí` e séer` guir~ e licuee`, dsuco` cangíiñ` quiá- Fidiée~ e cuee` guir~ e laco` jmáañ` ta~ e jo e lafa` jí` 'mí' fí moguir~. 16 Jo song seeng` dseá` i` iing~ nidsisí~ júu` cuaiñ~ quiá- e júu` la, joba` 'né` ñí`bre e o` jíi~ jneaa~aa` o`gui dseá` quiá- Dseá` Jmáang` caguaang`gui quí- tí`naa` e jmoo`naa` coo` 'lé`gui e jíe` e ja` røø` lí` cóo~ e júu` la.

Laco` sí`í` 'né` jmó`naa` mí` quiee`naa` i`naa` colíng~

17 Jogui lana, dseá` rú`naa`, e júu` e nifí-í` 'nú` la ofa` e nifá`a guiá- uii~ quí-`na`. Co` lí` e lí` lí` 'léeb` quí-`na` mí~ seáang` rúng`na` e jmiféng`na` Fidiée` e lafa` e nijmé- e guiá- quí-`na`. 18 Jo la`uii~ nifí-í` 'nú` e nicasí- dseá` jnea~ e ja` røø` siing`na` mí~ seáang` rúng`na` e jmiféng`na` Fidiée`. Jo seab` mí` jáb-` líng` jnea~ e júu` jo. 19 iCo` 'nú` í` óo`na` e dseáng-` 'né` e sitáang`na` tá-` coo` 'lé`, jo lajoba` niliñí` dseá` i~ dseáng-` lajang` líng` dseá` quiá- Dseá` Jmáang-! 20 Jo uíi~ e lajob` jmoo`na`, joba` mí~ seáang` rúng`na` e có`na` colíng~, ja` jmoo`na` fa` dseáng-` e jmiguiéng` áa`na` Fíi`naa` Dseá` Jmáang-. 21 Dsuco` mí~ nití-` í` e nicø` 'nú` í`na`, joba` seem` 'nú` e güijéem`ba` e có`na` í`na`. Jo uíi~ e jmoo`na` lajo, joba` i` líng~ 'nú` jo` tíng`na` có`na` jíi~` capi`, jogui lajee` jo i` líng~ 'nú` jí`gui cartí` dseá` íim`ba`. 22 Jo dsu` 'nú`, niseab` 'nú`na` lí~ cuøøng` u` có`na`, joba` ¿jiali` jmoo`na` ja` jíi~`na` jaléng` dseá` quiá-

Dsea` Jmáang-, jogui jiali' cuø'na' fi'i` jaléng` i dsea` i ja` sea` jii' capí'` quiá'`? Jo uí'` e lajõbjmoo` 'ná', jõba' jii'` ja` ñii` ee` nifá'`a uii` quií`na'. ¡Co' dseáng'` ja` iáang` dsii` cóo'` jalé` e jmoo`na' do!

Mi` gø'` dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` colüing` e laco'` jmiguiéng'` dsír'` dsea` do

(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)

²³ Jo lab nifá'`túu` 'ná' e júu` e ca'ling'` jnea` quiá'` Fíi'naa' Dsea` Jmáang` lí'` lajii'` e nica'ée` e 'ná' lami` jéeng'gui e fé'` lala: 'Ñia' ie` uøø` e cajáng'` dsea` Fíi'naa' Dsea` Jmáang`, dsea` do catüiñ` iñi'`
²⁴ jogui cacuø'r` gui'máang'` Fidiée`. Jo mi` cangf` jo, cafiñ` jo cajíñ'` casí'r` dsea` quiá'r` lala: "Jó'`o e iñi'` la jo quié'`na'. Dsaco'` e lab ngúu` táan`n e nijáa'`a mi` nijúun`n uí'` dsee` quií`na'. Jo jmee`ba' laco'` jii'` e jmóo`o jmi`` na e laco'` ni-jmiguiéng'` óo'na' jnea`." <sup>25</sup> Jo mi` cangf` e cagó'r` e í'` canu` do, jo catüiñ` cóo` cóo` e a` jmi'` mí'` huüing` jó'` jo cajíñ'`: "E a` dsí'` e cóo` la guóng'` júu` tigua` e 'mí'` e nijmé` Fidiée` cóo'` 'ná' la'eáang` cóo'` jmi'`øø`n` e nitü` mi` nitán`n fí'` dse'` crúu`. Jõba' lacoø` ya'` mi` ni'u'`na' e jmi'` e la a` dsí'` e cóo` la, jmee`ba' lajo e laco'` nijmiguiéng'` óo'na' jnea`." ²⁶ Jo lajõb líí', co'` lacoø` ya'` mi` có'na' iñi'` quiá'` Dsea` Jmáang` jogui mi`` ú'na' e a` dsí'` cóo` quiá'r` do, jõba' jmiguiéng'` óo'na' e cajüiñ` fí'` dse'` crúu`. Jo lajõb 'né` jmée'na' cartí' mi` nití` í'` e nijáa'tur` fí'` jmigüi'` la calé'` catü`.

Jial` 'né` dó'` dsea` e jmiguiéng'` dsír'` Dsea` Jmáang`

²⁷ Jo co'` lajõb líí', jõba' doñi'` ii` dsea` i ja` jmoo` laco'` catüing` e jmi'`gór` Dsea` Jmáang` mi` gø'r` iñi'`

quia' dsea` do jogui mi~ í'r` e a~ dsí' cóo^ quiaíñ' , joba' dseeb` éer` cóo~ ngúu' táang` dsea` do jogui cóo~ jmi'øøiñ` . 28 Joba' lajaang` lajaam` dsea` 'né` í` dsí' jial líiñ` nú`-gui e nidø'r` e iñí^ do jogui nú`-gui e ni'í'r` e jmi'^ e a~ dsí' e cóo^ do. 29 Dsuo' song gø'r` jogui í'r` e jo e ja` í` dsí' e~ guøng` e calí` cóo~ ngúu' táang` Dsea` Jmáang` , joba' lico' 'nóor` e nicuø'- Fidiée` ír` iihuí'. 30 Jo uíi~ e lajob` jmoo` 'ná' , joba' fím' 'nú' lana dsée'~na' osi ua` í' áa'na' osi nicajúm`-bi' é. 31 Jo faco' jang'- í` dsi'naa' røø` jial lí'naa' nú`-gui e niquiee'naa' , joba' ja` ee` uiing` sea` e nicuø'- Fidiée` jneaa~aa' iihuí'. 32 Jo nañí' fa' cuø'- Fidiée` jneaa~aa' iihuí' , dsu' jmóor` lajo e laco' ni'é'r` jneaa~aa' jial 'né` see`naa' fí' quinir` , jo lajoba' ja` ni'núñ` jneaa~aa' ie~ jo coling` cóo~ jaléng` dsea` i ja` cuíng` ír` .

33 Jo co' lajob` lí' , dsea` rún^n , joba' mi~ seáng` rúng`na' e quia'` e nicø'^na' , 'né` jøøm` rúng`na' e laco' nicø'^na' coling` lajaléng`na' . 34 Jogui song i` líng` 'nú'` eáang` jmi'aang`na' , joba' guiá`-gui quí`na' e jang'- nicø'^ba' fí' quí`na' , jo lajoba' ja` nicuø'- Fidiée` 'nú'` iihuí' uíi~ e ja` røø` jmoo`na' mi~ seáng` rúng`na' quia'` e nicø'^na' . Jogui jalé` e júu^ e jíe' e cajmingí'~gui 'nú'` jnea` do , mi~ niguiée'túu fí' na e ni'ée`e 'nú' , joguiba' moo`duu e~ nilí' .

12

Jalé` e ngíng` dsea` e cuø' Jmiguí` quia'` Fidiée`

1 Dsea` rú'naa' dsea` quia'` Dsea` Jmáang` , e laba' iin`n e ñí' 'nú'` guiá`-cuaiñ` quia'` jalé` e ngíng` dsea` e cuø' Jmiguí` quia'` Fidiée` .

2 Jogui 'nú' ñí'ba' guiá~ e ie~ lami~ ja` mí líng'na' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, joba' cuøb' fí yaang`na' e jmi'goo`na' jaléng' dié~ i ja` fé'. 3 Jo co' lajob lami~ líng' 'nú', joba' lana iin~n e ñí'na' e jíi~ jaang` dsea` i fé' la'eáang' cóo~ Jmiguí quiá~ Fidié~ cuøng` lí fé'r` jalé' júu` 'lí' uii~ quiá~ Jesús. Jogui lajobi cajo, jíi~ jaang` dsea` cuøng` lí fé'r` e Jesús líng' Fii~ fíng song i dsea` í ja` fé'r` la'eáang' cóo~ e bí e 'gøng' quiá~ Jmiguí quiá~ Fidié~.

4 Jogui e laba' fí~guí 'nú', e jmiguiub' íng'~ sea` e cuøng` lí íng' dsea` e tiiñ, dsu' lifa' jíi~ Jmiguí quiá~ Fidié~ba' e cuø' jalé' e jo. 5 Jogui jmiguiub' íng'~ ta~ sea` e cuøng` lí jmé` dsea', dsu' lifa' jíi~ Fí'naa' Dsea` Jmáam~biñ i cuø' jalé' e jo. 6 Jogui cajo jmiguiub' íng'~ sea` e tiiñ dsea` jmóor~, dsu' lifa' dseáng'~ lajíi~ 'ña' Fidié~bing' i jmóo` lajalé' e jo quiá~ lajaléng' dsea'. 7 Jo cuøb' Fidié~ lajaang` lajaang` dsea` líng~ ee~ tiiñ e laco' cuø' lí e seeng` Jmiguí quiá~ Fidié~ cóo'r~, jo lajoba' ni'uíng~ guiá~ quiá~ lajaléng' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~. 8 Jo la'eáang' cóo~ Jmiguí quiá~ Fidié~ i líng~ dsea` ngíiñ e tiiñ ngáiñ' cóo~ jalé' e fé'r'; jogui i líng~gui cajo, la'eáang' cóo~ e Jmiguí doba' e ngíiñ e eáang' tiiñ júu` quiá~ Fidié~. 9 Jo i líng~ dsea` ngíiñ e la'eáang' cóo~ e Jmiguí do e já~ líiñ e quí~ Fidié~ jmi~ jmér~ doñí ee'; jogui i líng~ dsea` ngíiñ cajo la'eáang' cóo~ e Jmiguí do e jmi'leáaiñ jaléng' dsea` dsé~; 10 jogui i líng~gui dsea` ngíiñ e tiiñ e quí~r~ jmi~ jmér~ jalé' e dsigá` dsí' dsea'; jogui i líng~gui dsea` ngíiñ e tiiñ guiar' júu` e íñ' quiá~ Fidié~; jogui i líng~gui dsea` ngíiñ quiá~ Fidié~ e ñir' su fé' i líng~ dsea`

la'eáang' cóo'~ Jmiguí' quiá'- Fidié' osi la'eáang' cóo'~ jmiguí' quiá'- i 'lim' é; jogui i líng'gui dsea` ngúin` e tiiñ` fé'r` jmí' e ja` ñir` jéeng'gui; jogui i líng'gui dsea` cajo ngúin` e jmóor` júu` e` guóng' e júu` e nicajíng'~ i dsea` i nicafé' e jmí' do. <sup>11</sup> Jo jíi'~ Jmiguí' quiá'- Fidié'ba' e jmóo` lajalé' e na, jogui e Jmiguí' job cajo e cuø' lajaang` lajaang` dsea` lí'` jialco' í` dsí' e guiá'gui.

Lajalém'` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` líiñ` lafa' jaam` dsea`

¹² Jo nañí' fa' jmiguiab' guotii` dsea` sea, jo dsu' jaam` dsea` líiñ' cóo'~ jalé' e jo. Jogui lajob líng' Dsea` Jmáang` cajo. ¹³ Jo co' lajob líí, joba' lajalém'` jneaa`aa' cajgáang`naa' jmiñ' la'eáang' cóo'~ jíi'~ Jmiguí' quiá'- Fidié' e laco' ni'uíng`naa' lafa' jaam` dsea`, nañí' si líí'naa' dsea` Israel osi ja` líí'naa' lajo, osi líí'naa' dsea` si'niing` i jmóo` ta` osi ja` líí'naa' lajo é, jo dsu' lajalém'`baa' cangíng`naa' e Jmiguí' quiá'- Fidié' do.

¹⁴ Jo dsu' lajaang` lajaang` jneaa`aa' jmiguiab' guotii`naa' sea, lifa' jaam` dsea` líí'naa'. ¹⁵ Jogui song tii` dsea` nijíng'~ lala: "Dsucó' ja` lín'n guoo`, joba' ja` lín'n 'náan'~n quiá'- guotii`." Jo dsu' o' uíi'~ e ja` líng' lajo fa' nijé` e jo` líí'`náang'~ guotii` dsea`. ¹⁶ Jogui song logua` dsea` nijíng'~ lala: "Dsucó' ja` lín'n jmini~, joba' ja` lín'n 'náang'~ quiá'- guotii`." Jo dsu' o' uíi'~ e ja` líí' lajo fa' e nijé` e jo` líí'`náang'~ quiá'- guotii` dsea`. <sup>17</sup> Jogui fa' jíi'~ jminib` dsea` sea, joba' ¿jial cuøøng` lí' e ninúr'? Jogui fa' dseáng'~ jíi'~ loguab` dsea` sea, joba' ¿jial cuøøng` e nicár` jmea'? ¹⁸ Jo dsu' Fidié' nicajméer` lacoó` guotii` dsea` jogui nicaséer' e jo lacoó` ée` quiá'- jie`

lí ñír e guiá-gui nilí'íng^ ta~ quiá'- dsea'. ¹⁹ Jo faco' ca'ím'~ guotii~ dsea` sea, joba' ja` seeiñ` jóng. <sup>20</sup> Jo dseáng'- e jáb'- e jmiguiab' guotii~ dsea` sea, jo dsu' jaam` dsea` líiñ` cóo'~ lajalé' e jo.

²¹ Jo co' lajob líí, joba' jmini~ dsea` ja` cuøng` e nijíng'- e nisí' guoo': "Ja` 'neán-n 'nũ", o'gui mogui~ fa' e nijíng'- e nisí' tii~: "Ja` 'neán-n 'nũ". <sup>22</sup> Co' dseáng'- o' lajo, co' jalé' guotii~ dsea` e í dsír' e ja'gui niing~, e joba' e eáang'gui 'né~. ²³ Jogui jalé' guotii~ dsea` e ja` 'ga' lí jí'r~, e joba' e eáang'gui qui'r' røø. Jogui jalé' e guotii~ dsea` e í dsír' e eáang'gui ga` jnéng~, e joba' e eáang'gui tíng' jmáíñ' guiá-, ²⁴ jo dsu' ja` ngii~ lí 'né~ jmé~ dsea` lajo cóo'~ e guotii~ e guiá-gui jnéng~. Jo dsu' Fidiéé` cajméer` e laco' e guotii~ dsea` e eáang'gui ja` jí'r~, e joba' e eáang'gui nijmeáiñ' guiá-. ²⁵ Jo lajob 'né~ lí e laco' ja` sí'naang` quiá'- rúng' jalé' guotii~ dsea`, co' lí' lí 'né~ e lacoob` guotii~ dsea` 'né~ jmé~ í quiá'- rúng'. <sup>26</sup> Jo song e líng~ guotii~ dsea` íng' iihuí, joba' lajaléb' e caguiee~gui do íng' cajo; jogui song e líng~ guotii~ dsea` eáang'gui jmáng' dsea` guiá-, joba' lajaléb' e caguiee~gui do lí'íam` dsí' cajo.

²⁷ Jogui lana fá'-a e lajalém' 'nú' líng'na' lafa' jaam` dsea` cóo'~ Dsea` Jmáang~, jogui lajaang` la-jaam'ba' líng'na' lafa' jmacó' guotii~ dsea` do. <sup>28</sup> Jo Fidiéé` nicalí'iñ e jee~ jaléng' dsea` quiá'r~ seeng` la'uii~ dsea` apóo^ i síng' Dsea` Jmáang~ i nijmé~ ta~ ni' júu^ quiá'r~; jogui lí catí tú~ i dsea` i fé' cuaiñ~ quiá'- Fidiéé~; jogui lí catí 'ní jaléng' dsea` i tíng` e' júu^ quiá'- Fidiéé~; jogui ngí jo jaléng' i dsea` i quí'~ jmii~ jmóo` jalé' e dsigá' dsí' dsea`; jogui

jaléng' i dsea` i jmi'leáang` jaléng' dsea` dsée'~; jogui jaléng' i dsea` i jmicóo'~ jaléng' dsea` rúng' cóo'~ jalé' e 'néiñ'-; jogui jaléng' i dsea` i quie' nifí' quiá'- jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` ; jogui jaléng' i dsea` i fé' jmi' e ja` ñir' jéeng'gui. <sup>29</sup> Jo dsu' ja` lajaléng' dsea` líiñ' dsea` i sáing` Dsea` Jmáang` i nijmé- ta` ni' júu^ quiá'r-, o'gui lajaléng' dsea` jmóor` ta` fé' cuaiñ~ quiá'- Fidiée', o'gui lajaléng' dsea` tñiñ' er' júu^ quiá'- Fidiée', o'gui lajaléng' dsea` quí'r~ jmí~ e jmóor` jalé' e dsigá' dsí' dsea`, <sup>30</sup> o'gui lajaléng' dsea` quí'r~ jmí~ e jmi'leáaiñ` jaléng' dsea` dsée'~, o'gui lajaléng' dsea` lí'r' fé'r' jmi' e ja` ñir' jéeng'gui, o'gui lajaléng' dsea` fa' quí'r~ jmí~ e nigui'r- e guóng' e jmi' do. <sup>31</sup> Jo dsu' 'ná' 'né- e jmi'úung`na' e niñing`na' e lali~ e jlo'^gui e cuø' Jmiguí' quiá'^ Fidiée'.

Jogui lana ni'ée^e 'ná' coo` fí' dseáng'- e jlo'^gui eáang'.

13

Jial lí' mi~ 'neáang` dsea` rúíñ'

¹ Jogui song jnea~ cangñ'n` quiá'- Fidiée' e fá'a jalé' jmi' e fé' dsea` jmigüi' e ja` mi' cuí'i jéeng'gui, jogui jì'gui fá'a e jmi' e fé' jaléng' ángeles quiá'- Fidiée', jo dsu' ja` jmi'neáan` jaléng' dsea` rún'n, joba' lán'n` jóng lafa' mi~ ii` ñí^ osi mi~ ii` ñí^ chii' e ta' mii~ eáang' mi~ ii` bá'. ² Jogui song jnea~ ngñ'n` quiá'- Fidiée' e fá'a júu^ e íin'~n` quiá'r-, jogui ñii- jalé' e í' dsíir' e nijmér- cøong'gui, jogui eáang' tñiñ- ngán'n, jogui dseáng'- e lajam'-ba' já'- lán'n` júu^ quiá'r- co' quí'~baa jmí~ jmee- e nilisíng- ée^ quiá'- jalé' mó', jo dsu' ja'gui 'neáan` jaléng' dsea`

rún'n, joba' ja` ee` quíng' quié~e jíi~ coo` jalé' e jo. <sup>3</sup> Jogui song jnea~ jmóo'baa jmá'~jiu jee~ jaléng' dsea` tiñíng~ lajii~ e sea` quié~e, jogui song la quie'gui tí' ñiá'baa nijáang'~ ñiá'a fí' ni~ jí, jo dsu' ja'gui 'neáan'n jaléng' dsea` rún'n, joba' e jo ja` ee` ta` íng^ quié~e jíi~ coo`.

⁴ Jo mi~ jmi'neáang` dsea` dsea` rúin' e jo líí' e jmóo`bre féng' dsír', jogui e eáam' guiá~ dsír', jogui ja` jmóor` dsihuíin', jogui ja` jmi:løng' ñia'r', jogui ja` jmiráang~ ñia'r', ⁵ jogui ja` jmóor` soo` dsír', jogui o' jíi~ uii~ quiá'r~ ñia'r' í' dsír', jogui ja` 'ní' dsír' o'gui iu~ dsír' fíng song ee`go cajmeáng' dsea` ír', ⁶ jogui ja` jmi'iaáng` dsír' cóo~ jalé' e ga` e jmóo` dsea', jo dsu' jmi'iaam` dsír' mi~ jmóo` dsea` e guiá~. <sup>7</sup> Dsuo' mi~ 'neáang` dsea` rúin', e jo líí' e ja` ní'r' júu^ mi~ ii` dsea` rúin' jmóo` ga', jogui ta~ dsír' cóo~ dsea` rúin', jogui jmang'^ e guiáb~ sijeein' quiáin' do, jogui jmóo`bre té'r` mi~ jmáng' dsea` ga` ír'.

⁸ Jo dsu' e 'neáang` dsea` rúin' ja` tóo` jmi~ fa' e ní'íng~. Jo dsu' tóob` jmi~ e nité' e júu^ e fé' dsea` e ín' quiá'~ Fidié~, jogui lajob cajo e tíng' fé' dsea` jmí' e ja` ñir' jéeng'gui, jogui cajo jo` nili'né~ gui jalé' e tíng' ngáng' dsea`. ⁹ Dsuo' jalé' e tíng' ngáng' dsea` jogui jalé' júu^ e fé' dsea` e ín' quiá'~ Fidié~ ja` ié' jalé' e jo. <sup>10</sup> Dsu' mi~ nití' í' e nijmi'ie' Fidié~ lajalé', joba' niguiáb` lajalé' e ja` ca'ie' do.

¹¹ Co' jnea` ie~ lamí~ jiuun~n do, la fé' jaang' jiuum~ fá'a, jogui í' dsii~ la í' dsí' jaang' jiuung~ jogui lajob jmóo'o cajo. Jo dsu' mi~ cacuan~n, cab' casee~e lajalé' e jo e jmóo` jaang' jiuung~. ¹² Jo dsu' lanagui ja` ne~naa' røø` jial líí' lajalé', co' líí' lafa' mi~ jøøng~ yee~naa' fí' ni~ espejo e ja` 'goo`

jnéeng̃. Jo dsu' niguiéeb' jmĩ mĩ niline~naa' jial dseáng' lĩ' lajalé'. Co' lana jalé' e t̃iñ ngán'n ja mĩ ñii dseáng' la'ie' jial lĩ', jo dsu' niguiéeb' jmĩ mĩ niliñii jial dseáng' lĩ' lajalé' lí' laco' la cuíng̃ Fidié' jnea'.

¹³ Jogui dsu' 'ni' íng' jii' sea' e ja` tóo` jmĩ fa' ni' íng̃, jo e lab e jo: e ja' lĩ'naa' júu^ quiá' Dsea` Jmáang̃, jogui e nita' dsinaa' cóo'r̃, jogui e jmi'neáng'naa' rú'naa'. Jo dsu' e jmi'neáng'naa' rú'naa' do, e job e niing̃-gui eáang' lajee' laji' e 'ni' na.

14

Jial mĩ ngúng' dsea' e fé'r' jmí' e ja` ñir' jéeng'gui

¹ Joba' fĩ-gui 'ná', dsea' rú'naa', jmi'úung'na' e nijmi'neáng'na' rúng'na', jogui jmee'na' quií' e niñing'na' jalé' e cuø' Jmiguí quiá' Fidié' e t̃ing̃ dsea', dsu' lifa' dseáng' la guíng'gui eáang' e niñing'na' e t̃ing'na' fó'na' júu^ e íng'na' quiá' Fidié'. ² Dsuo' i dsea' i cangúng' e fé'r' jmí' e ja` ñir' jéeng'gui, Fidié'bing' i féiñ' jo o' dsea' jmiguí, co' jii' jaang' dsea' jiéng' ngáng' e jmí' do. Jo i dsea' do fé'r' e jmí' do la'eáang' cóo' Jmiguí quiá' Fidié', jo jalé' e fé'r' do ja' mĩ cajmijnéeng' Fidié' lami' jéeng'gui. ³ Jo dsu' i dsea' i cangúng' e t̃iñ' fé'r' jalé' e júu^ e iñ' quiá' Fidié' jmóor' lajo e laco' jmico'o'r̃ e teá'gui nisíng' dsea' cóo' júu^ quiá' Dsea' Jmáang̃, jogui e laco' nicuø' reiñ' bí, jogui cajo e laco' nijmiti'r̃ dsíiñ'. ⁴ Jogui i dsea' i fé' jmí' e ja` ñir' jéeng'gui, jii' quiá'r' 'ña'bre jmico'o' jalé' e jo e laco' teá'gui nisíñ' cóo' júu^ quiá' Dsea' Jmáang̃. Jo dsu' i dsea' i cangúng' e t̃iñ' fé'r' jalé' júu^ e iñ' quiá' Fidié', jmóor' lajo e laco' jmico'o'r̃

e teá'gui nisíng'~ ì dsea` rúíñ' caguaiang~ gui cóo' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang~.

⁵ Jo eáam' iing~ jnea~ e lajím` 'nú' tñng`na' fól'na' jmíí' e ja` cuí'na' jéeng'gui, dsu' lifa' eáang'gui iing~ jnea~ e tñng`na' fól'na' jalé' júu^ e íing'~na' quiá'- Fidiéé', có' e joba' eáang'gui níing~ laco'gui e fól'na' jmíí' e ja` ñí'na' jéeng'gui. Jo dsu' song seem`bi dsea` ì nijmé- júu^ e~ guøng' e fól'na', jo lajoba' teá'gui nisíng'~na' cóo' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang~. ⁶ Jo uíí' e lajoblíí', dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~, joba' ja` ee` ta~ nilí'íng^ quíí'na' jíí'~ cóo' e jnea~ ngóó'ó ni'ee'e e 'nú' jo níføn'^n 'nú' cóo'~ jmíí' e ja` ngáng'na'. Jo dsu' eáam' nilí'íng^ ta~ quíí'na' song nííí'~ ì 'nú' lajíí'~ e nícajmijnéeng' Fidiéé' lafa' mí' quií'~, òsi e ní'ée^e 'nú' jalé' e tñn~ ngán'n, òsi e nííí'~ ì 'nú' jalé' e júu^ e ín'~n quiá'r~, òsi líng~ ee` ní'ée^e 'nú' é.

⁷ Jo lajob líí' cajo cóo'~ lí'^ doñí' ee` lúu' e bó' dsea` òsi e jíúur~ é, có' song ja` røø` bó'r` òsi jíúur~ lacoo` lacoo`, joba' ja` quí'~ jmíí' e nilícuí' dsea` e~ e bó'r` do. ⁸ Jogui fa' cóo' jee~ 'nií', có' song ja` røø` níjíúu~ dsea` lúu' trompé'^ e laco' nicuø' lí' e nináng' e 'nií' do, joba' jíí'~ jaang' dsea` nililí'r^ e ní'né' guiéng~ guiá'~ yaaiñ' e quiá'- nináng' e 'nií' do. ⁹ Jo lajob líí' cóo'~ 'nú' cajo, có' song ja` fól'na' júu^ e laco' níngáng' dsea` rúng'na', joba' ¿jial níngáíñ' lajíí'~ e fól'na' do? ¡Cò' mí' jmoo'na' lajo, joba' lafa' fól'na' fí' guiá'^ güí'! ¹⁰ Jo dseáng'~ e jáb'~ e jmiguiab' jmíí' fé' dsea` la'úng~ fí' jmigüí', lifa' lacoo' jmíí' e fé' dsea` seab` líng~ uíing~ quiá'-. <sup>11</sup> Jogui song jnea~ ja` ñíí' e~ guøng' e júu^ e sí' dsea` jnea~, joba' jnea~ líñ'n lafa' jaang' dsea` ì jáa' fí' lí' huíb~ quiá'- ì

dsea` i féng' jnea~ do, co' ja` ngán`n jmi' quíar~, jogui lajobi líng' jnea~ quíar~ i dsea` í cajo, co' ja` ngáin' jmi' quíe~e. <sup>12</sup> Jo co' 'ná' jmoo`na' quijí~ e oo`na' jalé` e cuø Jmiguí quíar~ Fidié~, joba' jmi'úung`na' e niñíng`na' lalíng` jalé` e nilí'íng` ta~ quíar~ e laco' teá'gui nisíng`na' cóo'~ júu^ quíar~ Dsea` Jmáang~.

¹³ Jo jaléng` dsea` i cangíng` e fé'r` jmi' e ja` ñir' jéeng'gui, joba' 'né~ mí'r~ Fidié~ e nijmicóo'~ dsea` do quíar~ e laco' nisí'r` dsea` rúin' e~ guóng` e júu^ e fé'r` do. ¹⁴ Co' song jnea~ fón`n Fidié~ cóo'~ jmi' e ja` ñii~ jéeng'gui, jo dsu' jmoo`o lajo la'eáang` cóo'~ jmiguí quíe~baa, lifa' jíi~ 'ñiá'baa jaa~ e ja` ee` ngán`n lajii'~ e fá'-a do. <sup>15</sup> Jo co' lajob líí, joba' mi~ fón`n Fidié~, 'né~ jmée'e lajo cóo'~ jmiguí quíe~baa, jogui dsu' 'né~ ngám'baa cajo lajii'~ e fá'-a do. Jogui mi~ øø~ e jmifén`n Fidié~, 'né~ øø~ cóo'~ jmiguí quíe~baa, jogui dsu' 'né~ ngám'baa lajii'~ e øø~ do cajo. <sup>16</sup> Dsaco' song 'na' jmifén' Fidié~ cóo'~ lajii'~ jmiguí quíi~, jo dsu' lajee~ jo ninú~ jaang'gui dsea` i ja` mí` ngáng` e júu^ e fó' do, joba' i dsea` í ja` cuøøng` nisí'r` Fidié~ e lajob nilí, dsaco' ja` ngáin' lajii'~ e júu^ e fó' do. ¹⁷ Jo jangám~, eám' jlo^ e júu^ gui'máang` e cuø' Fidié~ do, jo dsu' song ja`gui ngáng` i dsea` i núu` do, joba' ja` e jmicóo'~ quíar~ jíi~ coo' fa' e nid-sicuáng'gui quíar~ cóo'~ júu^ quíar~ Dsea` Jmáang~. <sup>18</sup> Jo cuøø-ø gui'máang` Fidié~, dsaco' eáang'gui tiin~ fá'^a jmi' e ja` ñii~ jéeng'gui laco'gui lajaléng` 'ná'. ¹⁹ Jo dsu' lacaang` jee~ lí~ seáng' dsea` quíar~ Dsea` Jmáang~, eáang'gui iin~n fón`nre cóo'~ tú~ 'ní` mí'^ júu^ e laco' ngáin' e lafa' e nifón`nre cóo'~

jmiguiá' júu^ cóo'~ jmíí' e dseáng'~ ja` ngáiñ'.

20 Jo fíí-guúí 'nú', dsea` rú'naa', e ja` í` áána' laco'gui' í` dsíí' jaang` jiuung~, có' 'né- líng'na' lafa' jaang` jiuung~ cóo'~ lajalé' e ja` dseeng`, jo dsu' la í` dsíí' jaang` dsea` féng' 'né- í` áána'. 21 Jo lalab fé' Fidiéé' fí' ní~ jì quiá'r-: “Nifón'~n jaléng' dsea` Israel cóo'~ jmíí' e ja` ngáiñ' jogui nisín^n dsea` i ja` líng' dsea` Israel e laco' niguiar' júu^ quié~ e jee~ jaléng' ír', jo dsu' ja` já'- nilíim`bir jnea~.” Jo lanab jíí'~ fé' Fíí'naa' Fidiéé' fí' ní~ jì quiá'r-.

22 Jo có' lajob líí, joba' mi~ fé' dsea` jmíí' e ja` ñir' jéeng'gui, e jo cuø' cóo' li~ quiá'- jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- jo o' quiá'- jaléng' i líng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-. Jo dsu' mi~ fé' dsea` jalé' júu^ e íñ' quiá'- Fidiéé~, e jo cuø' cóo' li~ quiá'- jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- jo o' quiá'- i dsea` i ja` líng' lajo. 23 Dsuo' faco' lajee~ e siseáng' jaléng' 'nú', dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, e jmiféng'na' Fidiéé~, jo teáng'~na' fó'na' jmíí' e ja` ñí'na' jéeng'gui, jo lajee~ jo ní'í' fí' jo jaang` dsea` i ja` mí' ñí' e~gui e fó'na' do, osi jaang` i ja` mí' já'- líng' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- é, joba' i dsea` í' ní'í'- dsíir' e ja` røø' lí'ba'. 24 Jogui song lajím' 'nú' fó'na' jalé' júu^ e nica' líng'~na' quiá'- Fidiéé~ jo lajee~ jo ní'í' jaang` dsea` i ja` mí' já'- líng' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- osi jaang` i ja` mí' ñí' e~gui e fó'na' do, jo dsu' mi~ ninú- i dsea` do e júu^ jo, joba' dsifí' lajob ní'í'- dsíir' e røøm`bre dsee-, jogui 'ñia'bre ní'í'- dsíir' jial líííñ' mi~ ninúr- lajíí'~ e fó'na' do. 25 Jo mi~ ninúr- jalé' e júu^ do, joguiba' nilíí'r' guiá- jial dseáng'- líííñ', jo job mi~ nisí'r' uø- jnir~ e nijmiféíñ' Fidiéé~, jo joguiba' nijá'- lííñ' e dseáng'-

lajam'ba' seeng` Fidiéé` jee` lajaléng` 'nú'.

Jmee`na' røø`lajjii` e catiing`na'

²⁶ Jo co' lajob líí, dsea` rú`naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~, joba' fii`i 'nú' e júu` la, e mi` seáng`na' e jmiféng`na' Fidiéé~, i líing~ 'nú' cuóøng` lí` ó`na' e jmiféng`na' Fidiéé~, jogui i líing~ 'nú' cuóøng` lí` é`na' dsea` júu` quiá'- dsea` do, jogui i líing~ 'nú' cuóøng` lí` fo`na' jalé' e nica'e' Fidiéé` lafa' mi` qui`na', jogui i líing~ 'nú' cuóøng` lí` fo`na' jmíi' e ja` ní`na' jéeng`gui, jogui i líing~gui 'nú' cuóøng` lí` fo`na' e` guóng` e jmíi' do. Jo dsu' lajalé' e jo 'né` jmée`na' e laco' nidsicuáng`gui quii`na' cóo!` júu` quiá'- Dsea` Jmáang~. <sup>27</sup> Jo mi` fé' dsea` jmíi' e ja` níir' jéeng`gui, cuóøm` lí` fé' gáng` dsea` `osi gaang` dsea` e jmíi' do, jo dsu' lifa' 'né` e tá`- jám` nijmé` lajo; jogui cajo i líing~ 'nú' 'né` jmée`ba' júu` e` guóng` e jmíi' do. <sup>28</sup> Jo song ja` seeng` dsea` i nijmé` júu` e` guóng` e jmíi' do, joba' guiú`gui quii`na' e ja` nifo`ba' e jmíi' e ja` ní`na' jéeng`gui do fi` lí` seáng` rúng`na', jo lí'` féeng`na' Fidiéé` la tiing`na' yaang`na' e ja` núu` dsea` jiéng`.

²⁹ Jo lajob cajo, song seeng` dsea` i fé' jalé' júu` e iñ' quiá'- Fidiéé~, joba' güifé'bre gáañ` `osi gaaiñ` é, jogui jaléng` dsea` i núu` jalé' e júu` jo, güi'fb` dsíir` cuaiñ` quiá'- e júu` jo. ³⁰ Jogui song Fidiéé` líing~ ee` ca'e'r' jaang`gui dsea` lafa' mi` quiiñ' lajee` e fé'bi` i dsea` i ca'íng` e júu` do, joba' guiú`gui e niquiúm`- i dsea` i fé' e júu` e ca'iñ' quiá'- Fidiéé`. <sup>31</sup> Jo lajoba' lajaang` lajaang` i dsea` i fé' júu` e iñ' quiá'- Fidiéé` 'né` jém`bre e nitiñ` cuaiñ` quiá'r`, jo lajoba' lajim` dsea` ninúr` e júu` jo e laco' niliñir` jogui e nicuó'`gui bí` yaaiñ`. <sup>32</sup> Co' i dsea` i fé' jalé'

júu^ e íñ^ quíá^- Fidiée^ 'né^- quíí~bre jmíi~ e nijéiñ^- cartí' nitíiñ^- e nifé'r'. ³³ Jò lajob 'né^-, cò' Fidiéeb^ dsea` cuør' e seeng` dsea` juguíá^- júu^ røø, jò dsu' ja` iñ~ e eáang' ta' dsea` míí~ e jíí~ ja` ñí' dsea` jnang` j fé'.

Jò lí^ laco' quíí^- tíng` dsea` quíá^- Dsea` Jmáang^-, <sup>34</sup> e jaléng^ dseamí ja` cuøøng` fé'r' fí' quini^ dsea` mí~ tí' í' e seáng' dsea` e jmiféiñ' Fidiée^, dsuco' ja` catíng^- fa' e nijmér^- lajò. Cò' 'né^- jmi'gór` dseañu^ quíá^- lí^ laco' fé' fí' ní~ júu^ quíu' ta~ quíá^- Fidiée^'. <sup>35</sup> Jògui songjaang` dseamí líng~ ee` ja` cangáíñ^, jòba' guíá^- guí e nijmingí'r^- dseañu^ quíá'r^- fí' 'núú, dsuco' ja` catíng^- e jaang` dseamí nifé'r' fí' quini^ dsea` lajee^ e siseáng' dsea` quíá^- Dsea` Jmáang^- e jmiféiñ' Fidiée^.

³⁶ Jògui téé' áá'na' e o' cóo~ 'nú' canaang` uing~ júu^ quíá^- Dsea` Jmáang^-, o'gui jíí~ 'nú' cajo dsea` i nica' íng' e júu^ jò. <sup>37</sup> Jògui songi líng~ 'nú' í' áá'na' e cangíng'na' e tíng'na' fó'na' cuaiñ~ quíá^- Fidiée^, osi í' áá'na' e cangíng'na' e tíng'na' e jíé' guí é e cuø Jmíguí quíá^- Fidiée^, jòba' 'né^- ta~ óó'na' e jalé' e júu^ e jmo' jnea~ la lí' júu^ ta~ huí' quíá^- Fíí'naa' Dsea` Jmáang^-. ³⁸ Jògui songi dsea` í ja` já^- líiñ~ e lí' lajò, jòba' ja` 'né^- já^- líng'na' e líng~ ee` cangíiñ~ e cuø Jmíguí quíá^- Fidiée^.

³⁹ Jò cò' lajob líí, dsea` rú'naa' dsea` quíá^- Dsea` Jmáang^-, jòba' fíí' í' 'nú' e jmi'úung'na' e niñíng'na' e nifo'na' jalé' júu^ e íng'na' quíá^- Fidiée^, jògui cajo ja` jñíng~na' quíá^- dsea` rúng'na' e nifé'r' jmí' e ja` ñír' jéeng'gui. ⁴⁰ Jò dsu' lajalé' e jò 'né^- jmée^na' røø lí^ laco' catíng^-.

15

Jial mi~ cají'tu Dsea` Jmáang`

¹ Jo lanagui, dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang`, iin~n e nijmigiéng' áa'na' cuaiñ~ quiá'- e júu^ e quiá'- jiallaang` dsea` jee~ jalé' dsee- quiá'r- e nicaguiá'a jee~ 'nú'. Jo e júu^ job e nica'íng'~ 'nú', jogui cajo eáam' teáang-na' teá' cóo'. ² Jogui lajobi cajo, la'eáang' cóo' e júu^ job e nicaláang- 'nú' jee~ jalé' dsee- quií'-na', jo lajob lí' song ja` niqing'~tu' tucang'na' calé' catú'; dsuco' song cajmee'na' lajo, joba' ja' ee' ta~ cali'íng^ quií'-na' jóng lají'~ e nijá'- calíng-na' do.

³ Jo nica'ée-baa 'nú' lajalé' júu^ e nica'íin'~n, jo e lab e júu^ jo e niing-gui: Dsea` Jmáam-bing' i cajúng- uí'~ jalé' dsee- quií'-naa' lí' laco' la fé' fí' ni~ jì quiá'- Fidié'. ⁴ Jo mi~ cangf e cajúñ-, joba' ca'áiñ-, jo dsu' mi~ catf 'ni' jmi~ lajo, cajíb'tur calé' catú- lí' laco' la fé' fí' ni~ jì quiá'- Fidié' cajo; ⁵ jo la'uii~ cajmijnéeng' 'ñia'r' fí' quini' Tú^ Simón, jo mi~ cangf jo, cajmijnéeng' 'ñia'r' fí' quini' dsea` guitúung' quiá'r-. <sup>6</sup> Jo mi~ cangf'gui lajo, cajmijnéeng' 'ñia'r' fí' quini' i lí'gui lí' lí' 'niá' ciento dsea` quiá'r-, jo i líng~ i dsea` í' nicajúm-bre, jo dsu' i fím'bi seeng' lana. <sup>7</sup> Jo mi~ cangf jo, cajmijnéeng'gui 'ñia'r' fí' quini' Tiáa~, jo mi~ cangf jo, cajmijnéeng' 'ñia'r' cajo fí' quini' jaléng' i dsea` caguiaang-gui i sñiñ cuaiñ~ quiá'r-.

⁸ Jo tí' lí' dséng-gui cajmijnéeng' 'ñia'r' fí' quini-, jnea~ dsea` lín'n lafa' jaang' jiuung~ i caliséng' nú'-gui e catf í' lajo. <sup>9</sup> Jo jnea~ lín'n jaang' dsea` i ja` niing- jí'~ capí'~ jee~ lajaléng' i dsea` i síng' Dsea` Jmáang- cuaiñ~ quiá'r-, jo dseáng'-

ja` catim̄-baa fa' e nilisii- lajō uíi~ e lamí~
 jéeng'gui gab` cajmeáan~n jaléng` dsea` quiá~
 Dsea` Jmáang-. ¹⁰ Jō oo- e ta~ oo- la dsu' uíi~ e
 eáang'guiúng- Fidiéé` cóo~ jnea~. Jō e guiúíñ- cóo~
 jnea~ do eáam' nicalí'ling^ ta~, co' jnea~ eáang'gui
 nicacuø' dsii- cóo~ e ta~ e jmóo`o la lí^ laco'gui
 i dsea` caguaang- gui do. Jō nañí' fa' o' jnea~re
 dsea` nicajmé- e lajō, co' Fidiéeb` dsea` nicajmicóo~
 jnea~ uíi~ e eáang' guiúíñ- cóo~ jnea~. ¹¹ Jō dsu'
 ja' e lingii- su nicajmé- jnea~ e ta~ jō osi nicajméé`
 jaléng` i dsea` í é, co' conrøøb` guia`naa' e júu^ jō,
 jogui e júu^ jōb cajo e já~ nicalíng- na' do.

Mi~ nijí'tu jaléng` 'lii~

¹² Jogui jnea'^ guia`naa' júu^ cuaiñ~ quiá~- e
 cají'tu Dsea` Jmáang- mi~ cangí e cajúíñ-. Jōba'
 çjalií' seeng` i ling~ 'nú' i fé' e o' já~- e nijí'tu jaléng`
 'lii~? ¹³ Dsaco' faco' ja' jí'tu jaléng` 'lii~, jōba' o' já~-
 e cají'tu Dsea` Jmáang-. ¹⁴ Jō co' faco' ja' cají'tu
 Dsea` Jmáang-, jōba' e júu^ e guía' jnea'^ jee~ 'nú'
 ja' ee` quíng' jii~ coo, jogui cajo ja' ee` quíng' jii~
 coo e já~- nicalíng- na' júu^ quiá~- dsea` do. ¹⁵ Jogui
 faco' e ja' já~- e jí'tu jaléng` 'lii~, jōba' jnea'^ lico'
 líi'naa' dsea` i jmigóob`. Co' guia`naa' júu^ e Fidiéeb`
 dsea` cajmijí'tur Dsea` Jmáang-, jogui e o' já~- e
 cajmijí'tur faco' dseáng'- já~- e jō jí'tu jaléng`
 'lii~. ¹⁶ Jogui faco' ja' jí'tu jaléng` 'lii~, jōba' ja'
 cají'tu Dsea` Jmáang- cajo. ¹⁷ Jogui faco' ja' cají'tu
 Dsea` Jmáang-, jōba' ja' quíng' jii~ coo` quíi-na' e
 já~- líng-na' júu^ quiá'r-, jogui cajo quíim~bi' jee~
 jalé` dsee- quíi-na' lana. ¹⁸ Jogui faco' lajō líi',
 jōba' jaléng` dsea` quiá~- Dsea` Jmáang- i nicajúng-
 lamí~ jéeng'gui, fí lí~ 'lib'^ nicangolíñ` jóng. ¹⁹ Jogui

song lico' íng^ ta~ quí-naa' jíí~ fí jmiǵüû lab e líí-naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, joba' e ngí~ fíib^ jneaa~aa' jee~ jaléng^ dsea`.

20 Jo dsu' dseáng'- e jáb'- e cají'tu Dsea` Jmáang- mi~ cangí e cajúíñ-. Co' íbing' i cají'tu la'uii~ jee~ jaléng^ dsea` quiá'r- i nijí'tu mi~ nití- í' lajo. 21 Jo co' uii~ jaang` dseañu' e caliseá' 'mó- fí jmiǵüû la, jogui lajobi cajo uii~ jaang`gui dseañu' e nijí'tu jaléng^ 'líi~ mi~ nití- e í' jo. 22 Jo lajob líí, dsuco' uii~ e líng' dsea` dsea` siju` Adán, joba' tiiñ- 'mó- lajaléiñ'. Jogui lajobi cajo, la'eáang' e nilí-naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, joba' nijí'túu' e laco' nilisee-naa' cøøng` cóo~ Fidiée~. 23 Jo lajob nilí, lífa' nijí'tu dsea` lí^ laco' jíí~ e síí'; co' Dsea` Jmáam-biñ' i la'uii~ i cají'tu, jogui mi~ nijáa'tur calé' catú- fí jmiǵüû la, joguiba' nijí'tu jaléng^ dsea` quiá'r-. 24 Jo mi~ ningí jo, joguiba' nití- í' e ni'íng- jmiǵüû. Co' ie~ jo Fíí-naa' Dsea` Jmáang- ni'íiñ- bí quiá'- jaléng^ dseata~ niing- cóo~gui bí quiá'- jaléng^ i 'líng^ i quiu' ta~, jo joguiba' nijá'r' fí jaguó Tiquí'ii' Fidiée~ lajalé' e née' nir~ lana. 25 Co' dseáng'- 'né- e néeb' ni Dsea` Jmáang- lajalé' cartí mi~ niguiéng- Fidiée~ fí uii~ tii- dsea` do lajaléng^ i 'ní' ní- quiá'r-. 26 Jo Fidiée~ ni'íiñ- 'mó- tí lí dséng^gui, co' e job e 'ní' ní- do. 27 Jo lajalé' niguiá- Fidiée~ fí uii~ tii- Dsea` Jmáang-. Jo mi~ jíng'- Fidiée~ e niné- lajalé' fí uii~ tii- Dsea` Jmáang- dsu' ofa' éeng` 'ñia'r' cajo, dsuco' 'ñia'bre dsea` nijméer e ninée' lajalé' do fí uii~ tii- dsea` do. 28 Jo mi~ nicató' e ninée' fí uii~ tii- Dsea` Jmáang- lajalé', joguiba' nijáng^ Dsea` Jmáang- 'ñia'r' fí jaguó Tiquiá'r' Fidiée~, co' íbing' i nicaguia' lajalé' fí uii~

tiī dsea`do. Jo lajoba' jiī Fidiéeb` dsea` nicár` nifi`
quia' lajalé'.

²⁹ Jo song í óó` 'nú` e ja` jí'tu jaléng` 'lī, joba'
ɟjali' i līng` 'nú` cajgáang`-na' jm̄ cuaiñ` quia'
jaléng` 'lī? ɟJogui e` uing` quia' e jmoo`na'
lajo song í óó`na' e ja` jí'tu jaléng` 'lī mi` nití` í'
lajo? ³⁰ Jogui faco' ja` jí'tu jaléng` 'lī, joba' ɟjali'
contøng`-dseáng`-seeng`-jneã` fí` jmigü` la? ³¹ Jo
lajob líí, dsea` rú`naa' dsea` quia' Dsea` Jmáang`,
co' laco` jm̄b`-dseáng`-seen` fí` jmigü` la. Jo
dseáng`- e jáb`- júu` e fá`a la lí` laco'gui la iáng`
dsii` cóo` 'nú` dsu' uí` e nilíng`na' dsea` quia'
Fí`naa' Dsea` Jmáang`. <sup>32</sup> Jo song lico' sijeen`n e
ni`lín`n jalé' e nḡn`n jiī mi` seen` fí` jmigü` la,
joba' ja` ee` ta` mí` cali`líng` jiī cóo` quie`-e jalé'
e ga` e nicangojée' quie`-e ie` lamí` catíng` júu`
quie`-e cóo` jaléng` dsea` i soo` dsí' i seeng` fí`
Éfeso. Co' faco' o' já`- e nijí'tu jaléng` 'lī, joba'
maquiee`naa' jogui ma`né`naa', co' dsa`ó` jo` ní` su
see`-guí, lí` laco' júu` róo` e fé' i līng` dsea`.

³³ Jo fí`-guí 'nú', dsea` rú`naa', e jie` mi` cuø' fí`
yaang`na' e dsea` jiéng` nijmigóøiñ` 'nú', co' íim`
lajiī e guiá` e quí`-tíng` dsea` la'eáng` cóo`-dsea`
rúñ` i ée` ga`. <sup>34</sup> Jo co' lajob líí, joba' fí`-guí 'nú'
e jmijnée`tu óó`na' laco' catíng`, jogui jo` ee`na'
dsee-, co' i līng` 'nú' dseáng`- ja` mí` cuím`bí'
Fidiée`. Jo uing` quia' e fí`-i 'nú' jalé' e júu` la e
lí` laco' nicá`na' fí`i'.

Jial líng` dsea` mi` cang` e cají`tur

³⁵ Jo jangám` seeng` dsea` i nijmingí` lala: "Jo ɟjal
nijí'tu jaléng` líí jogui jial líiñ` cajo?" ³⁶ Jo júu` íib`
líí e jmíngí`na' do, co' niñíb` 'nú' guiá` e mi` áng`

dsea` mijú` fí` nú`- uó`-, jang`- 'né`- lafa' e nijúum`- e mijú` do, joguiba' cuøøng` e nisáng`' nii` quiá`- .
 37 Jo ja` cuøøng` e nijní`- dsea` e sú`^` quiá`- mijú`, dsuco' lajii`~ mijú`ba' cuøøng` e nijní`- dsea`, nañi` si mijú` mícui'iee` osi lí`^` doñi` ee` mijú` é. 38 Jo mi` cangî e cangojneã e mijú` do, joba' ñiab' Fidiée` dsea` nijmér`- jial iin` e ni'uíng`- e sú`^` quiá`- do lí`^` laco' jmóor` cóo`~ laca'íng`~ mijú`. 39 Jo ja` røø` lí` ngúú` táang` lajaléng` i seeng` fí` jmigüi`, co' e jiéb` lí` ngúú` táang` dsea` laco'gui ngúú` táang` jó` nuu` cóo`~gui quiá`- jaléng` ta` cóo`~gui quiá`- jaléng` 'ñu. 40 Jogui lajobi cajo, seab` e sea` fí` yú`^` jmigüi` cóo`~gui e sea` fí` ni` guóo`~ uó`-, jo dsu' jmaquím` ia' e sea` fí` yú`^` jmigüi` laco'gui e sea` fí` ni` guóo`~ uó`-. 41 Jogui e jiéb` jing` iee` laco'gui e jing` si` osi jaléng` nuu` é, jo jì`gui jee` jaléng` nuu` e jiéb` jiiñ` laca'íng`~ ca'íiñ`~.

42 Jo lajob lí` cajo mi` nijí`tu jaléng` 'lii`~. Co' nijiéb` ngúú` táang` dsea` mi` ningî e ni'áiñ` fí` nú`- uó`-, jo dsu' mi` nijí`tur calé` catú`-, jo tóo` jmi` fa' e nijié`gui. 43 Jo e ngúú` táang` dsea` e ni'áng`- fí` nú`- uó`- ja` ee` ta`~ íng` e jo, jo dsu' mi` nijí`tu calé` catú`-, joba' eáam` niniing`-. Jogui cajo ja` ee` bí` óo` e ngúú` táang` dsea` e ni'áng`- fí` nú`- uó`-, jo dsu' mi` nijí`tu calé` catú`-, eáam` ni`gøng`. 44 Jogui jii`~ ngúú` táam` dsea` e ni'áng`- fí` nú`- uó`-, jo dsu' mi` nijí`tu calé` catú`-, nilí` ngúú` táang` dsea` la'eáang` cóo`~ Jmiguí` quiá`- Fidiée`. Dsuco' song sea` ngúú` táang` dsea` fí` jmigüi` la, joba' seab` cajo fí` jmigüi` cóo` la'eáang` cóo`~ Jmiguí` quiá`- Fidiée`.

45 Jo lajob lí` lí`^` laco' fé` fí` ni` jì` quiá`- Fidiée` li` fé` lala: "I dseañu" la'uii` i calisî Adán caliséiñ`

e quier' ngúu' táang' dsea` jmigüî; jò dsu' ì dseañu' ì cøong`gui do, ìb` ì cuø' e seeng` dsea` lata~." 46 Jò lajee` e see`-naa' fí' jmigüî la, dsea` guóob` lí'naa'. Jò dsu' la'eáang' cóo`~ Jmiguî` quíá'- Fidiée` nilí` ngúu' táang`naa' mî` nisee`-naa' fí' jmigüî cóo`. 47 Jò lajob líí', có' ì dseañu' la'uii` ì calisî Adán, cóo`~ guóo`~ba' cajmeáang` Fidiée` ír', có' fí' guóo`~ uó`-jmigüî` caliséiñ. Jò dsu' ì dseañu' ì cøong`gui do, fí' ñíífb` lí' jáa' í. 48 Jò lajaang` lajaang` dsea` jmigüî` sea` ngúu' táaiñ` lí' lacó'gui ngúu' táang` Adán e cajmée` Fidiée` cóo`~ layaang` guóo`~. Jò dsu' ie` jò, røøb` nilíng`-lajaléng` dsea` quíá'- Dsea` Jmáang` lí' lacó' la líng` dsea` do 'ñia'r', dsea` jáar' fí' ñííff`.

49 Jò lana, lajee` e see`-naa' fí' jmigüî` la, lí'naa' lí' lacó' la líí` ngúu' táang` Adán e calí` cóo`~ layaang` guóo`~. Jò dsu' ie` jò, nilí`-naa' lí' lacó' la líng` ì dsea` ì jáa' fí' ñííff`.

50 Jò e laba' iin`n fíi`-i 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quíá'- Dsea` Jmáang`, e jalé' ngúu' táang` dsea` cóo`~gui móo` teáaiñ` ja` catíng`-fa' e nilisea` jalé' e jò mî` nití`-í' e dseáng`-jíi` Fidiée` dsea` nicár` níí' quíá'- lajalé'. Jògui jalé' e tóo` jmíi` ní'íng`-ja` cøong` cóo`~ jalé' e ja` tóo` jmíi` ní'íng`. 51 Jò lana lab nííi`-duu 'nú' cóo` júu` e ja` mí` ñí'na' jéeng`gui, jò e lab e júu` jò: Ja` lajii`-naa' nijúu`-naa', jò dsu' lajii`-baa' ní'uíng`-naa' dsea` ì 'míng`-mî` nití`-e í' jò. 52 Jò e jò nidsijée` dseáng`-lajee` cateáb` dseáng`, lafa' mî` báang`-naa' jmíni`naa'. Jò mî` ní'íi` fí' yú` jmigüî` e lúu' trompé' quíá'- Fidiée` lí' cadséng`, job mî` nijí'tu jaléng` dsea` quíá'- Dsea` Jmáang` ì nicajúng`-lamí` jéeng`gui. Jò dsu' jò quí' jmíi` fa' e nijúung`-tu jaléng` í` calé' catú`. Jògui

lajaléng' jneaa~aa', dsea` líí'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, ni'uíng-naa' dsea` i 'máing-. ⁵³ Jõba' e ngúú' táang-naa' e jgõ' do jõ' tóõ' jmíí' fa' e nijié'gui, cõ' ni'uíng- cõõ' e ja` tóõ' jmíí' fa' e nijié'gui. Jõ ie~ jõ e ngúú' táang-naa' e sea` 'mó- quiá'- ni'uíng- cõõ' e jõ' sea` 'mó- quiá'- . <sup>54</sup> Jõ mi~ nilisíng- e ngúú' táang-naa' e jgõ' do, ni'uíng- cõõ' e jõ' tóõ' jmíí' fa' nijié'gui, jõgui mi~ nilisíng- e ngúú' táang-naa' e sea` 'mó- quiá'- do jõ ni'uíng- cõõ' e jõ' sea` 'mó- quiá'-, jõguiba' dseáng'- niliti~ jíí' laco' la fé' fí' ni~ jì' quiá'- Fidiéé' lí' fé' lala: "Jõ' tóõ' jmíí' fa' nilisea'gui 'mó-, cõ' dseáng'- conguiab' nica'íng- bí' quiá'-." <sup>55</sup> Jõ cõ' lajõb líí', jõba' cuøøng` fe'ee' e jõ' sea'gui bí' quiá'- 'mó-, jõba' jõ' ee` quií'~ jmíí' fa' ee' ni'lé-gui, cõ' dseáng'- conguiab' nica'íng- bí' quiá'- . <sup>56</sup> Jõ la'eáang' cõõ'~ dsee~ba' e sea` bí' quiá'- 'mó-, jõgui la'eáang' cõõ'~ e júu^ quiá' ta~ quiá'- Fidiéé' e cajme' Moi~, cõõ'~ e jõba' e lílí'^ dsea` e røøiñ` dsee-. ⁵⁷ Jõ e~gui gui'máang' Fidiéé' e jõ' silíí'^gui jneaa~aa' bí' quiá'- 'mó-, cõ' nicalí'^baa' e jõ la'eáang' cõõ'~ lajalé' e nicajmée` Fíí'naa' Dsea` Jmáang-.

⁵⁸ Jõ uíí'~ e lajõb líí', dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i 'neáan`n eáang', jõba' fíí'-i 'ná' e teáb' 'né- teáang-na' cõõ'~ júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-, jõgui cuøø' óó'na' e jie~ mí' lí' túng- áa'na' fí' lí' niteáang-na'. Jõgui cajõ contøøng- cuøø'~ bí' yaang-na' e jmée'na' e ngocáng' óó'na' lajíí'~ e ta~ e nicangíng'na' quiá'- Fidiéé'. Cõ' 'ná' ní'ba' guiá- e ja` lí'^ tá'- jmoo'na' e ta~ e jmoo'na' quiá'- dsea` do.

Mi~ caseáng' jalé' e 'né- dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-

¹ Jo lana nifí~i 'nú', dsea` rú'naa', cuaiñ~ quiá'- jalé' e seáng'~na' e 'né- dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-. Jo e jo 'né- jmée^na' lí^ laco' jíí~ e nicafíí~i jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i seeng` fí lí se' Galacia. <sup>2</sup> Jo laco` jmíi~ domiing~, la- jaang` lajaang` 'nú' 'né- nijmiñung'na' capí^ lí^ jial jíí~ e nicalí^na' e jmoo`na' ta~. Jo jalé' e jo 'né- 'meá^na' e laco' mi~ niguiéé' e fí na, jo 'né- fa' e niseáng'gui'. <sup>3</sup> Joba' mi~ niguiéé' e fí na, nisñn^n fí Jerusalén jaléng' dsea` i niguíng'~ 'nú', jogui nicuøø^øre jí lí fé' e tab~ óo`na' cóo'r~, jo nicár jalé' e nicaseáng'~na' do quiá'- jaléng' i dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i neáng' fí jo. ⁴ Jogui song lajam'ba' 'né- e ninii' jnea~ fí jo, joba' cuøøm` lí dsilíng- i dsea` í cóo'~ jnea~ cajo.

Mi~ ca'í dsú' Paa- e nidsér- fí Corinto

⁵ Jo lajee~ e iuun~ fí e ngóó' fí na, dseáng'~ 'né-ba' e ningñn~n fí lí se' Macedonia; jo mi~ ningí e ningñn~n fí jo, joguiba' niguiéé' e fí na fí Corinto. ⁶ Jo jangám- nijaa- cóo'~ 'nú' fí na cóo` tú- jmíi~ lajo, osi jangám- bi é ningñn~n lata~ jíí gúí-. Jo song lajobi, joba' 'núb' cuøøng` lí jmicóo'na' jnea~ cóo'~ jalé' e 'né- e lajee~ e iuun~ fí e ninii~i fí lí jíé'. ⁷ Jo dsu' jnea~, mi~ niguiéé' e fí na, ja iin~n e lico' ningñn~n cateá lajo cóo'~ 'nú', co' jnea~ iin~n e nijaa- huøøb- jiua cóo'~ 'nú' fí na song nicuøø- Fidiéé' fí lajo. ⁸ Jo dsu' jnea~ í dsii- e nija` bí fí la fí Éfeso cartí e jmíi~ e sii` Pentecostés, ⁹ dsuco' lajee~ lana fí la, dsíng'~ sea` fí quié- e e nijmee~ e lajíí~ e ta~ e nicangñn`n quiá'- Fidiéé~, jogui ta~ dsii- e

guiáb- nidsijéé' quié-e, nañí' fa' i fñm'bre seeng` i 'ní' níng- jnea~.

10 Jogui song niguiéé' Timoteo fí' na, joba' jmi'úung`na' e niliseeiñ` guiú- cóo'~ 'nú', co' í jmóor` ta~ jíi'~ laco' ta~ jmóo` jnea~ cajo lí'^ laco' jíi'~ ta~ e nicangñng`naa' quiá'- Fíi'naa' Dsea` Jmáang- . 11 Jo co' lajob ta~ jmóor`, joba' ja` 'né- e jøøng`na'r uø-, co' lí'^ lí' 'né- e nijmicóo'~baa're cóo'~ jalé' e 'né- e laco' iuuiñ- fí' juguiú- lajee' e jáar' e nija'eer~ jnea~ fí' la. Co' dseáng'- nisijeem`baare colñng~ cóo'~ jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i caguaang`gui.

12 Jogui cuaiñ~ quiá'- i dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i sii` Apolos, eám' nicamí'ire jmi'ee' e nidsér- cóo'~ jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- e nidsi'eer~ 'nú', jo dsu' lajee' lana ja` mí' cagua' dsír' fa' e nicangór-. Jo dsu' lajob nijmér- mi~ lí' e nicuø' fí' quiá'r- lajo.

Júu^ guicóo'~ lí' cadséng- quiá'- Paa-

13 Jo e laba' fñ-guú' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, e contøøm- 'né- jmiñiing` áa'na'; jogui teá' síng' yaang~na' cóo'~ e júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- e nijá'- calíng-na' do; jogui cajo teá' teáng' óo'na' jogui cuøø'~ bí' yaang~na' e laco' ja` nitá'na' lajúi'~ e fí' lí' niteáng-na'. 14 Jogui lajalé' e jmoo'na', jmee-ba' e laco' jmi'neáng-na' dsea` rúng'na'.

15 Jo niñíb^ 'nú', dsea` rú'naa', e jaléng' dsea` sinúu^ quiá'- Estéfanos, í la'uii~ i já'- calíng- júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- fí' latøøng- fí' lí' se' Acaya, jogui jaléng' íb` cajo i jmóo` ta~ jmicóo'~ jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i lí' 'né- quiá'- lajo.

16 J_oba' jnea~ iin~n e nijmée^na' núu^'ba' júu^ quíá^- ì dsea` quíá^- Dsea` Jmáang^- ì líng' laco' ì dsea` sínúu^ quíá^- Estéfanas, j<sub>o</sub> laj<sub>o</sub>b 'né- nijmée^na' cajo cóo'^~ jaléng'^ ì dsea` ì jmícoo'^~ jogui ì jmóo` ta~ laj_o.

17 Jogui iáam` dsii^- cajo e nicagüilíng^- fí' la ì dsea` quíá^- Dsea` Jmáang^- ì sii` Estéfanas cóo'^~ gui Fortunato j_ogui Acaico, có' lí' lafa' e nicagüilíng^- 'nú'ba' e nicagüilíng^- í fí' la. 18 Dsúco' jaléng'^ ì dsea` na nicacuø'bre jnea~ bí' e laco' nilí'íáang`gui dsii^- lí^ laco' la nicajmээр` cóo'^~ 'nú'. J<sub>o</sub>ba' catím^-ba' e nijmí'goo`na' ì dsea` ì líng' laco' ì na.

19 Jogui jaléng'^ dsea` quíá^- Dsea` Jmáang^- ì seeng` fí' lí' se' Asia guiéiñ' júu^ guicóo'^~ quíi^-na'. Jogui Aquila cóo'^~ gui dseamí' quíá'r^- ì sii` Prisca cóo'^~ gui jaléng'^ dsea` quíá^- Dsea` Jmáang^- ì seáng' fí' quíá'r^- e laco' jmíféiñ' Fidiée~, iáam` dsíir' e guiéiñ' júu^ guicóo'^~ quíi^-na' lí^ laco' catíng^- e jmóo` dsea` quíá^- Dsea` Jmáang^-. 20 Jogui íng'^na' júu^ guicóo'^~ quíá^- lajüing` dsea` quíá^- Dsea` Jmáang^- ì seeng` fí' la fí' Éfeso. Jogui mí' jíé' jíng' rúng'^na', j_oba' féeng'^ rúng'^na' e sée'^ guoo` rúng'^na'.

21 Jogui lana, jnea~ Paa^- jmo'°o e júu^ guicóo'^~ la quíi^-na' cóo'^~ guoo`o 'ñiá'baa.

22 Jogui song seeng` dsea` ì ja' 'neáang` Fíi'naa' Dsea` Jmáang^-, j_oba' dseáng'^ fí' lí' 'lib' catíñ-. J_o dseáng'^ e já'-ba' e tí' lí' nijáab'tu Fíi'naa' Dsea` Jmáang^- calé' catú^-.

23 J_o mí'í' Fíi'naa' Dsea` Jmáang^- e ní'ír^- güea'^ quíá'r^- fí' lí' seeng'^na'. 24 Jogui eáam' 'neáang` jnea~ 'nú' lajüing'^na', dsúco' lajüi^-baa' lí'naa' dsea` quíá^- Fíi'naa' Jesús.

J_o laj_ob nilî.

J_o lana cató' e ji` la'uii~ quiá'- Paa~ e catíng~
jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~ ì seeng` fí` Cor-
into.

Júu 'má e cacuo fidiée
New Testament in Chinantec, Comaltepec
(MX:cco:Chinantec, Comaltepec)

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Comaltepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Comaltepec [cco], Mexico

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Comaltepec

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

30c6f873-0dee-5863-8883-ba3c5eaa988c